

Upravljanje plažama Poreča

Perčić, Đeni

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Tourism and Hospitality Management / Sveučilište u Rijeci, Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:191:726849>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-06**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Tourism and Hospitality Management - Repository of students works of the Faculty of Tourism and Hospitality Management](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni diplomski studij

ĐENI PERČIĆ

Upravljanje plažama Poreča

Beach management in Poreč

Diplomski rad

Opatija, 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI
Fakultet za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu
Sveučilišni diplomski studij

Menadžment u turizmu

Upravljanje plažama Poreča

Beach management in Poreč

Diplomski rad

Kolegij: **Menadžment plaža**

Student: **Đeni Perčić**

Mentor: **Prof. dr. sc. Zrinka Zadel**

Matični broj: 3945

Opatija, rujan 2024.

SVEUČILIŠTE U RIJECI UNIVERSITY OF RIJKA

FAKULTET ZA MENADŽMENT U TURIZMU I UGOSTITELJSTVU

FACULTY OF TOURISM AND HOSPITALITY MANAGEMENT

OPATIJA, HRVATSKA CROATIA

**IZJAVA STUDENTA - AUTORA
O JAVNOJ OBJAVI OBRANJENOG ZAVRŠNOG/DIPLOMSKOG/DOKTORSKOG
RADA**

Đeni Perčić
(ime i prezime studenta)

3945
(Matični broj studenta)

Izjavljujem da kao student - autor Diplomskog rada dozvoljavam Fakultetu za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci da ga trajno javno objavi i besplatno učini dostupnim javnosti u cjelovitom tekstu u mrežnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu Sveučilišta u Rijeci.

U svrhu podržavanja **otvorenog** pristupa *završnim / diplomskim / doktorskim* radovima trajno objavljenim u javno dostupnom digitalnom repozitoriju Fakulteta za menadžment u turizmu i ugostiteljstvu, Sveučilišta u Rijeci, ovom izjavom dajem neisključivo imovinsko pravo iskorištavanja bez sadržajnog, vremenskog i prostornog mog Diplomskog rada kao autorskog djela pod uvjetima *Creative Commons* licencije **CC BY** Imenovanje, prema opisu dostupnom na <http://creativecommons.org/licenses/>.

Opatija, 10.7.2024.

Student - autor:

(potpis)

Sažetak

Plaža kao pojam može se najjednostavnije definirati kao prostor uz more, rijeku ili jezero koji je uređen za kupanje. Međutim, taj prostor ima važnu ulogu u životima stanovnika obalnih područja te je visokokvalitetan prostor za opuštanje i zabavu. Važan je gospodarski i rekreacijski resurs te je nositelj globalnog turizma, koji zahtjeva kvalitetno upravljanje. U Hrvatskoj, nadležnost upravljanja plažama imaju regionalne, odnosno lokalne samouprave putem koncesija i dozvola na pomorskom dobru. Koncesije i dozvole na pomorskom dobru uređene su Zakonom o koncesijama i Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama. Koncesija znači odobrenje, dopuštenje te je pravo koji se stječe ugovorom. To pravo omogućuje djelomično ili potpuno isključivanje dijela pomorskog dobra iz opće uporabe, dok koncesijsko odobrenje ne isključuje niti ograničava uporabu pomorskog dobra. Koncesije se daju na rok od 5 do 99 godina, a dozvole od 2 do 5 godina. Grad Poreč, smješten na zapadnoj obali Istre, jedna je od najpoznatijih hrvatskih destinacija na Jadranu. Poznat je po svojoj bogatoj povijesti, kulturnoj baštini i prirodnim ljepotama. Plaže u Poreču obuhvaćaju različite tipove obala, od šljunčanih i pješčanih do stjenovitih, čime zadovoljavaju različite potrebe posjetitelja. Destinacija Poreč ima ukupno 37 plaža koje su većinom uređene. To pokazuje njihovu dostupnost svim posjetiteljima, uključujući osobe sa smanjenom pokretljivošću. Tematizacija plaža u destinaciji je u početnim fazama razvoja, dok su na plažama prisutni pokoji znakovi koji indiciraju na određenu temu plaže. Poglavlje prije zaključka, prikazat će rezultate istraživanja provedenog anketiranjem lokalnog stanovništva iz Poreča i okolice. Cilj istraživanja je pregled zadovoljstva lokalnog stanovništva u upravljanju plažama Poreča.

Ključne riječi: plaže; upravljanje; koncesija; Poreč; sadržaji

SADRŽAJ

UVOD	1
1.1. Problem i predmet istraživanja	1
1.2. Znanstvena hipoteza	2
1.3. Svrha i ciljevi istraživanja	2
1.4. Metode istraživanja	2
1.5. Struktura istraživanja	3
2. Temeljno određenje upravljanje plažama	4
2.1. Definiranje plaža	4
2.2. Definiranje upravljanje plažama	9
3. Zakonske pretpostavke upravljanje plažama	12
3.1. Određenje koncesija	16
3.2. Dozvole na pomorskom dobru	20
3.3. Beach management	22
4. Komparativne prednosti destinacije Poreča	23
4.1. Položaj grada Poreča	23
4.2. Turistička infrastruktura Poreča	23
4.2.1. Smještajni kapaciteti	24
4.2.2. Gastronomija	24
4.2.3. Rekreativni sadržaji	25
4.2.4. Zabavni sadržaji	27
5. Analiza turističkog tržišta Poreča	29
5.1. Analiza turističke potražnje	29
5.2. Analiza turističke ponude	31
5.2.1. Kultura	31
5.2.2. Događaji i manifestacije	33
6. Analiza plažne resursne osnove destinacije Poreč	35
6.1. Analiza plažnih resursa	35
6.2. Tematizacija plaža	41
7. Rezultati empirijskog istraživanja	44
7.1. Ciljevi i metode empirijskog istraživanja	44
7.2. Hipoteze istraživanja	45

8. ZAKLJUČAK.....	61
9. Popis literature	63
Popis ilustracija	66

UVOD

Upravljanjem obalnim područjem predstavlja ključni izazov za destinacije koje se fokusiraju na turizam kao jednim od pokretača ekonomskog razvoja. Poreč, kao jedna od najpoznatijih turističkih destinacija u Hrvatskoj, nije iznimka u ovom kontekstu. Upravljanje plažama, kao snažnom komponentom turističke infrastrukture, postaje sve važnije u kontekstu rastućih turističkih zahtjeva, ekoloških pitanja i promjenjivih tržišnih trendova.

1.1. Problem i predmet istraživanja

Problem istraživanja upravljanja plažama Poreča leži u potrebi za identifikacijom učinkovitih strategija i praksi koje će osigurati održivo korištenje, zaštitu okoliša i zadovoljstvo posjetitelja. Glavni izazovi koji čine predmet istraživanja su:

1. Održivost i zaštita okoliša: Povećani turistički promet može imati negativne posljedice na okoliš, uključujući degradaciju obalnih područja, onečišćenje mora i ugrožavanje bioraznolikosti. Upravljanje plažama treba uskladiti potrebe turizma s očuvanjem prirodnih resursa.
2. Kvaliteta usluge i infrastrukture: Kako bi se zadovoljili rastući zahtjevi posjetitelja, važno je osigurati visoku kvalitetu usluge i infrastrukture na plažama, uključujući: čistoću, sigurnost i dostupnost različitih sadržaja.
3. Upravljanje prostorom: Efikasno korištenje obalnog područja zahtjeva plansko upravljanje obalnim prostorom, uključujući regulaciju gradnje i uravnoteženje potreba javnog i privatnog sektora.
4. Zadovoljstvo posjetitelja: Glavni cilj upravljanja plažama je osigurati pozitivno iskustvo posjetitelja. To uključuje pružanje raznolikih sadržaja i aktivnosti, očuvanje okoliša te promicanje sigurnosti i udobnosti.

Predmet istraživanja obuhvaća: analizu postojećih praksi upravljanja plažama u Poreču, istražuje mišljenja dionika, lokalnog stanovništva, identifikaciju ključnih izazova i prilika te razvoj smjernica za poboljšanje upravljanja plažama u cilju postizanja održivosti, visoke kvalitete usluge i zadovoljstva posjetitelja.

1.2. Znanstvena hipoteza

Znanstvene hipoteze koje su postavljene na samom početku ovoga rada su sljedeće:

H1: Domaće stanovništvo je zadovoljno s upravljanjem plažama Poreča.

H2: Upravljanje plažama Poreča je više fokusirano na zadovoljenje potreba turista nego lokalnog stanovništva.

H3: Prirodna obilježja plaža su izuzetno važna za domaće stanovništvo.

H4: Lokalno stanovništvo Poreča nije uključeno u upravljanju plažama Poreča.

H5: Socijalni faktori negativno utječu na kvalitetu iskustva na plažama.

Ove hipoteze pružaju jasan okvir za istraživanje različitih aspekata upravljanja plažama Poreča, sa naglaskom na percepciju i iskustvo lokalnog stanovništva. Na kraju rada, rezultati istraživanja bit će korišteni za potvrdu ili opovrgavanje ovih hipoteza. Time će pridonijeti boljem razumijevanju dinamike upravljanja plažama u tom području.

1.3. Svrha i ciljevi istraživanja

Svrha istraživanja je istražiti, analizirati i razumjeti dinamiku upravljanja obalnim resursima. Također, pružiti praktične smjernice za unaprjeđenje kvalitete i održivosti plaža te zadovoljstva posjetitelja.

Ciljevi ovog rada uključuju sljedeće:

1. Analiza postojećih praksi upravljanja
2. Istraživanje mišljenje lokalnog stanovništva
3. Razvoj smjernica za unaprjeđenje

Kroz ostvarivanje ovih ciljeva, istraživanje ima za svrhu pružiti praktične uvide i preporuke koje će podržati održivi razvoj plaža u Poreču. Temeljno istraživanje i analiza pružit će pregled trenutnog stanja i omogućiti izradu strateških smjernica koje su neophodne za postizanje održivosti.

1.4. Metode istraživanja

Metoda istraživanja je provedena kroz anketiranje lokalnog stanovništva, što će doprinijeti boljem razumijevanju stajališta i stavova lokalnog stanovništva o upravljanju plažama u Poreču. Također, korištena je metoda dedukcije kao i metoda korištenja sekundarnih podataka.

1.5. Struktura istraživanja

Diplomski rad podijeljen je u šest poglavlja bez uvoda i zaključka. Započet će uvodnim dijelom koji će ukratko objasniti problematiku upravljanja plaža grada Poreča, kroz niz poglavlja. Prvo poglavlje detaljno će obrazložiti predmet i problem istraživanja o upravljanju plažama grada Poreča, nakon čega će biti iznesene znanstvene hipoteze rada. Također, u ovom poglavlju bit će objašnjeni svrha i ciljevi istraživanja, metode istraživanja kao i struktura rada.

U drugom poglavlju kroz teoriju definirati će se pojam plaža, kao i koncept upravljanja. Razmatrat će se različiti aspekti upravljanja plažama i relevantna teorijska dostignuća iz literature.

Treće poglavlje bit će posvećeno zakonskim pretpostavkama upravljanja plažama. Ovdje će čitatelju biti pojašnjen pojam koncesije, kao i dozvole na pomorskom dobru. Posebno će se analizirati zakonski okvir za upravljanje plažama u Hrvatskoj, s naglaskom na primjenu koncesijskih prava.

U četvrtom poglavlju opisat će se komparativne prednosti grada Poreča kao turističke destinacije. Bit će detaljno objašnjen geografski položaj destinacije Poreč, kao i njezine glavne prednosti u kontekstu turističke privlačnosti. Turistička infrastruktura Poreča bit će posebno istaknuta, s naglaskom na smještajne kapacitete, gastronomiju, rekreacijske i zabavne sadržaje.

Petim poglavljem će se analizirati grad Poreč kao turističko tržište, kroz njegovu turističku ponudu i potražnju.

Šesto poglavlje analizirat će plažne resurse u destinaciji Poreč, kao i njihovu tematizaciju. Bit će istaknuta raznolikost plažnih resursa, prirodne karakteristike te dostupni sadržaji na plažama u Poreču.

Sedmo poglavlje je rezervirano je za prikaz rezultata empirijskog istraživanja, koje će biti vidljivo nakon provedbe ankete među lokalnim stanovništvom. Bit će obuhvaćeni ciljevi i metode istraživanja, kao i iznesene hipoteze.

U osmom poglavlju iznijet će se zaključak cijelog istraživanja, koji će naglasiti potvrđene ili opovrgnute hipoteze. Također, bit će postavljene implikacije dobivenih rezultata i prijedlozi za buduća istraživanja.

Na samom kraju biti će navedena literatura, s popisom svih korištenih izvora koje su poslužile kao temelj za realizaciju istraživanja i pisanje rada.

2. Temeljno određenje upravljanje plažama

Plažni prostor ima značajnu ulogu u životima mnogih stanovnika obalnih područja. Odlasci na plažu, aktivnosti na samoj plaži, čak i samo opuštanje uz pogled na more često su neizostavni dio njihove svakodnevice. Ovaj prirodni rekreacijski resurs pruža siguran i visokokvalitetan prostor za opuštanje i zabavu, pogodan za sve generacije. Stoga, unatoč njihovom turističkom potencijalu, plaže se sve više percipiraju kao važan društveno-ekonomski i ekološki resurs koji zahtjeva učinkovito upravljanje. Ova percepcija dolazi zbog sve veće ugroženosti plaža raznim potencijalno štetnim utjecajima, koji proizlaze kao iz prirodnih, tako i iz ljudskih djelovanja.

2.1. Definiranje plaža

Postoji mnogo različitih definicija samog pojma plaža. Jedna od najjednostavnijih definicija glasi da je plaža prostor uz more, rijeku ili jezero koji je uređen za kupanje.¹

Plaža se definira kao dio obale, graničnog pojasa kopna i vodenih površina, pogodan za kupanje, sunčanje i odmaranje.² U geografskom terminu znači da je plaža dio obale gdje ljudi dolaze u kontakt s vodom i morem. Plaža nastaje kada se obala izravna, smanji, prilagodi i oblikuje kako bi se omogućio pristup čvrstom kopnenom prostoru fluidnom i promjenjivom morskom prostoru tako zadovoljavajući ljudske potrebe. Iako se može nalaziti i uz rijeke i jezera, plaža je najčešće povezana s morskim kupalištima.

Plaža nije statičan fizički reljef, već područje koje neprestano prolazi kroz nepredvidljive i stalne promjene. Izložena je procesima erozije i taloženja. Njen izgled se mijenja pod utjecajima morskih struja, odnošenja i taloženja materijala, te ljudskih aktivnosti koje su kroz povijest oblikovale i prilagođavale ovaj prostor.

¹ Institut za turizam, *Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji*, 8.

² Perinić Lewis, Adžija, „Globalna i lokalna plaža na primjeru dubrovačkih gradskih plaža i plažnih kultura“ 415.

Također, plaže treba shvatiti kao višedimenzionalne prirodne sustave koji su uključeni u veće, obalne sustave i koji su složeni od interakcija: prirodnih, sociokulturnih i upravljačkih sustava.

Podjela morskih plaža prema Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama³:

- Javne morske plaže
- Morske plaže posebne namjene

Javne morske se još dijele na:

1. Prirodne morske plaže
2. Uređene morske plaže

Prirodna morska plaža je plaža koja se nalazi unutar ili izvan naselja, neopremljena je infrastrukturom i zadržava potpuno očuvane prirodne karakteristike. Kopneni dio plaže sastoji se od prirodnih materijala poput kamena, pijeska, šljunka ili kombinacije. Na takvoj plaži izgradnja građevina nije dopuštena, već se mogu izvoditi samo zahvati u prostoru koji su u skladu s posebnim propisima o građenju. Također, pristup takvoj plaži ne smije biti ograničen nikakvim ogradama.

Uređena morska plaža obuhvaća prostor unutar ili izvan naselja koji je dostupan svima pod jednakim uvjetima, uključujući osobe smanjene pokretljivosti. Ovu plažu karakteriziraju uredno uređena i modificirana prirodna obilježja te infrastrukturno i sadržajno opremljen kopneni dio neposredno povezan s morem.

Na temelju spoznaja, kvaliteta odmora na plaži najviše ovisi o 5 ključnih čimbenika: sigurnost, kakvoća mora, sadržaji, krajolik i prisutnost smeća. Ovi čimbenici čine osnovu za BARE⁴ način vrednovanja plažnog prostora.

Nadalje je navedena podjela detaljnije razvrstava prema BARE tehnici koja je primjerena za potrebe tržišta na sljedeći način:⁵

³ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, čl. 76., st.1

⁴ Bathing Area Registration and Evaluation

⁵ Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, *Nacionalni program upravljanja i uređenja morskih plaža*, 3.

Tablica 1 Podjela plaža prema BARE tehnici

PRIRODNA	UREĐENA
udaljena	Mjesna
ruralna	urbana
	Plaža turističkog kompleksa

Izvor 1 Izrada autorice prema: NACIONALNI PROGRAM UPRAVLJANJA I UREĐENJA MORSKIH PLAŽA, Akcijski plan, Ministarstvo turizma RH, 2014.

Udaljene plaže obično su teško dostupne, često se do njih može stići samo morskim putem ili pješice, uz minimalno 300 metara hodanja. Obično se nalaze u blizini ruralnih ili seoskih područja, a rijetko u urbanim sredinama. Javni prijevoz do tih plaža obično nije dostupan. U mediteranskom kontekstu, takve plaže obično imaju ograničen broj kuća za odmor i manji broj ugostiteljskih objekata koji rade samo tijekom ljetne sezone.

Ruralne plaže obično su smještene izvan urbanih ili mjesnih sredina, ali ponekad se mogu nalaziti i unutar naselja. Do njih se obično ne može doći javnim prijevozom, no pristupni putevi omogućuju korištenje osobnog prijevoza. Na ovim plažama obično nema uslužnih djelatnosti, iako se u mediteranskom kontekstu ponekad mogu pronaći kopneni rekreacijski sadržaji ili sezonski plažni sadržaji poput pedalina, "banana" ili skijanja na moru. Zaleđe ruralnih plaža uglavnom nije značajnije izgrađeno, ali može imati nekoliko stambenih jedinica. Broj trajnih društvenih sadržaja poput osnovnih škola, crkava, ambulanti, trgovina i ugostiteljskih objekata, vrlo je mali ili nepostojeći. Korisnici ovih plaža cijene ih zbog mira i očuvanih prirodnih kvaliteta.

Mjesne plaže su obično smještene izvan većih urbanih sredina, povezane s manjom, ali stalnom populacijom koja ima pristup organiziranim uslužnim djelatnostima, poput osnovne škole, crkve, trgovina i ugostiteljskih objekata, iako su te usluge obično manjeg obujma. Mjesne plaže također se mogu naći unutar turističkih naselja ili kampova, koji se uglavnom koriste tijekom ljetnih mjeseci, kao i unutar naselja između urbanih i ruralnih područja s razvijenom ponudom obiteljskog smještaja. Određivanje tipa mjesnih plaža može biti izazovno jer mogu varirati u svom karakteru i ponudi. U odnosu na ruralne plaže, osnovna razlika je u njihovoj uređenosti, dok su ruralne plaže pretežito prirodne. Do mjesnih plaža može se doći javnim ili osobnim prijevozom.

Gradske (urbane) plaže smještene su unutar urbanog područja koje opslužuju brojnu populaciju dobro organiziranim uslužnim djelatnostima. Osim osnovnih škola, crkava, banaka, pošta i centara

primarne zdravstvene zaštite, u blizini ovih plaža često se nalaze i ugostiteljski objekti te ostali urbani sadržaji. Također, gradske plaže često su povezane s lukama nautičkog turizma.

Resort plaža, koja je sastavni dio nekog smještajnog objekta, ima tri izrazite značajke:

- Plaža se nalazi u neposrednoj blizini smještajnih objekata, a većinu njenih korisnika čine gosti tih objekata.
- Upravljanje plažom je odgovornost turističkog naselja, što uključuje održavanje čistoće plaže, osiguranje raznovrsne rekreacijske ponude i usluga poput ležaljki, pedalina, jet-ski, parasailinga, daskanja, raznih aktivnosti koje uključuju vuču gliserom (poput kolutova, banana, skijanja na vodi), jedrenja i ronjenja, te kafića i restorana za korisnike plaže.
- Većina korisnika plaže turističkog naselja koristi je za rekreacijske svrhe, uključujući kupanje, sunčanje i razne sportske aktivnosti, a ne samo za odmor.

Morska plaža posebne namjene je plaža prilagođena zahtjevima specifičnih skupina korisnika i njihovim individualnim potrebama.

Slika 1 Plaža hotela Parentium

Izvor 2 <https://www.myporec.com/hr/otkrijte-porec/plaze/plaze-u-porecu/19> (pristupljeno: 28.06.2024.)

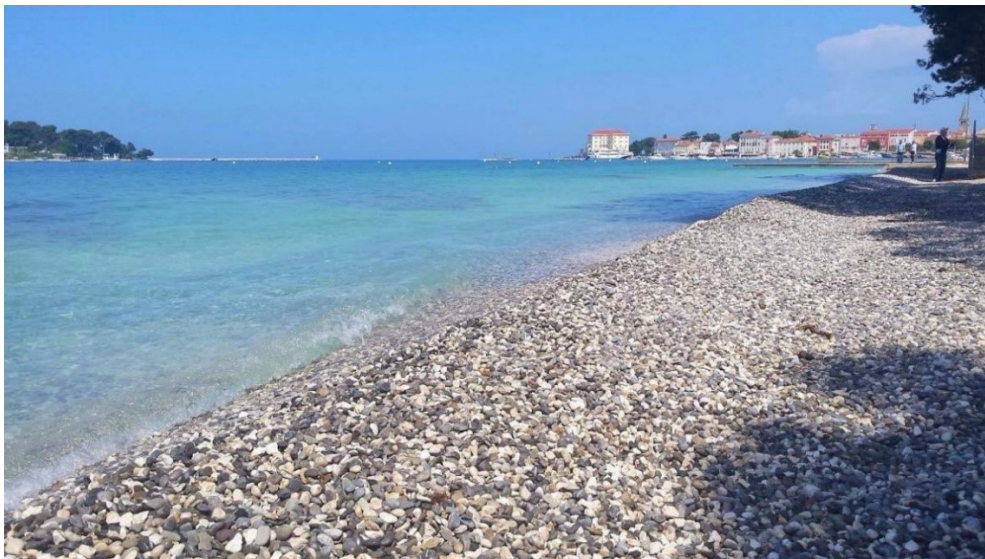
Plaža se također može definirati u odnosu na širok raspon prirodnih i umjetnih karakteristika koje, između ostalog, uključuju:

- Fizička oceanografija (prvenstveno povezana s utjecajem valova), koja, kao dvije krajnosti širokog spektra, dovodi do rasprostranjene (visoke energije) ili zrcalne (niskoenergetske) plaže.
- Sastav materijala, pri čemu se plaža može definirati kao muljevita plaža, pješčana, šljunčana plaža ili mješavina navedenih.
- Boju plažnog sedimenta koristi se za opisivanje različitih vrsta plaža. Na primjer, postoji bijela koraljna plaža, crni vulkanski pijesak, bijela šljunčana plaža itd.
- Plaže prema nekom obliku mogu biti: linearne, plaža oblika džepa, zakrivljena plaža, itd., reflektirajući različite tipove plaža na temelju svog oblika.

U odnosu na antropogenu dimenziju, tip plaže može se odrediti s tri temeljna kriterija:

- Stupanj prirodnosti (prirodne, umjetne ili hranjive plaže)
- Stupanj iskorištenosti (intenzivna, umjerena i malo korištena)
- Okružje plaže i dostupne usluge (udaljena, ruralna, lokalna, urbana ili odmarališna plaža unutar turističkog naselja)

Plaže se mogu strukturirati kao kompleksni okolišni sustavi koji su dio većih obalnih sustava. Sastoje se od prirodnih, društveno-kulturnih i upravljačkih komponenti koje su međusobno povezane i međusobno djeluju.

Slika 2 Gradsko kupalište

Izvor 3 <https://www.myporec.com/hr/otkrijte-porec/plaze/plaze-u-porecu/15> (pristupljeno: 28.6.2024.)

2.2. Definiranje upravljanje plažama

Plaže su važan gospodarski i rekreacijski resurs koje se smatra nositeljem globalnog turizma i glavnim čimbenikom na turističkom tržištu. One su predstavljaju značajan izvor prihoda diljem svijeta, a u posljednjih nekoliko godina primjećuje se rastući interes za iskorištavanjem za njihov rekreacijski i ekonomski potencijal. Prihodi se generiraju kroz različite aktivnosti poput: iznajmljivanja opreme za plažu, sportskih i rekreacijskih sadržaja te ugostiteljskih usluga. Prihodi se, između ostalog, ostvaruju kroz naplatu ulaznica te parkirališnih mjesta uz plaže.

Upravljanje plažom može se definirati na sljedeći način:

„Optimalno upravljanje plažom zahtijeva koordinirani pristup koji uključuje praćenje, prilagodljive intervencije, recikliranje, održavanje i izgradnju infrastrukture, te brigu o plažnim objektima. Ovaj proces treba uspostaviti kao ravnotežu između raspoloživih resursa i postavljenih ciljeva, kao što su: zaštita obale, očuvanje prirodnih ekosustava, unapređenje kvalitete života i poticanje ekonomskog razvoja. Uzimajući u obzir ove aspekte, ključno je pronaći prihvatljiv kompromis koji će osigurati održivost i dugoročnu korist za zajednicu i okoliš.“⁶

U skladu s propisima, država je prenijela nadležnost za upravljanje plažama u Hrvatskoj na regionalne i lokalne vlasti te im omogućila dodjelu koncesija i koncesijskih odobrenja. Na taj način, upravljanje plažama ima za cilj očuvanje ili poboljšanje plažnih resursa, zaštitu obale te igra važnu ulogu u upravljanju obalnim područjem. U tom smislu, efikasno upravljanje plažama, kao kontinuirani proces, treba osigurati zaštitu plažnih resursa i održavanje plaža uz optimalno korištenje financijskih sredstava.

Lokalne vlasti su obvezne pripremati godišnje planove za upravljanje plažama te ih usklađivati s planovima upravljanja na razini županija. Regionalna uprava dodjeljuje koncesije za plaže, dok prihodi od tih koncesija idu županijskoj vlasti.

Trenutni zakonodavni okvir ne pruža adekvatnu kategorizaciju plaža niti pravni okvir potreban za održivo upravljanje njima. Plaže su često jednostavno definirane kao rekreacijske zone ili kao vrijedna staništa, bez jasnih kriterija koji bi odredili prava i obveze koncesionara i nadležnih institucija, što otežava učinkovito upravljanje.

⁶ Komać, Kovačić, The issues of beach management in Croatia, with emphasis on Zadar county, 250.

Upravljanje svakom pojedinom plažom zahtijeva temeljitu analizu, usklađenost sa svim prostorno-planskim i razvojnim dokumentima te suradnju svih relevantnih dionika.

S obzirom na to da više od 50% svjetskog stanovništva živi u obalnim područjima, potreba za održivim razvojem postaje sve važnija. Ta područja su izložena rastu stanovništva, razvoju industrije i turizma te intenzivnom iskorištavanju morskih resursa, što dodatno povećava rizik od prirodnih katastrofa zbog klimatskih promjena. Sukobi interesa među različitim korisnicima postaju učestaliji kako se gustoća naseljenosti povećava, što dovodi u pitanje održivo korištenje prirodnih resursa. Ti sukobi često rezultiraju gubitkom ekonomski vrijednih kopnenih resursa, vlasništva, prirodnih i vizualnih vrijednosti kopnenih resursa, morskih i kopnenih vrsta, povijesnih i arheoloških dobara. Također, mogu ograničiti javni pristup prostoru i resursima. Dodatno, buka, prenapučenost i onečišćenje zraka dodatno opterećuju situaciju u obalnim područjima. Integrirano upravljanje obalnim područjem (IUOP) razvijeno je kako bi se riješili ti konflikti.

Integralno upravljanje obalnim područjima (IUOP) je proces planiranja, upravljanja i zaštite obalnih područja s ciljem postizanja održivog razvoja. Definicija Integralnog upravljanja obalnim područjem glasi: „Integralno upravljanje obalnim područjem označava dinamički proces održivog upravljanja i korištenja obalnih područja, uzimajući istovremeno u obzir krhkost obalnih ekosustava i krajobraza, raznolikost aktivnosti i korištenja, njihovo međusobno djelovanje, pomorsku usmjerenost pojedinih aktivnosti i korištenja i njihov utjecaj na pomorske i kopnene dijelove.“⁷

Integralno upravljanje obalnim područjima (IUOP) predstavlja dinamičan proces koji se provodi s ciljem postizanja ekološki održivog razvoja unutar ograničenja fizičkih, socijalnih i ekonomskih uvjeta, kao i pravnog, administrativnog i financijskog sustava određenog obalnog područja.

Temeljna ideja IUOP-a je razumijevanje kompleksnih odnosa između obalnih resursa, koji obuhvaćaju kopno i more, načina njihova korištenja te utjecaja na okoliš obalnog područja.

Težište upravljanja plažama treba biti postizanje optimalne ravnoteže između zaštite prirodnih vrijednosti plaža i omogućavanja održivog korištenja njihovih potencijala za razvoj i rekreaciju.

⁷ Ministarstvo gospodarstva, *Integralno upravljanje obalnim područjem IUOP*

U tom smislu, važno je:

- Identificirati različite vrste plaža kako bi se bolje razumjela njihova raznolikost i potrebe za zaštitom.
- Jasno definirati područja na plažama gdje će se aktivnosti ograničiti kako bi se očuvala njihova prirodna vrijednost, dok će se na drugim područjima uložiti veći napor u poboljšanje rekreativnih mogućnosti.
- Poticati i razvijati održiva rješenja za uređenje i pružanje usluga na plažama kako bi se smanjio negativni utjecaj na okoliš.
- Ojačati institucionalno upravljanje plažama, posebno u zaštićenim područjima, kako bi se osigurala njihova zaštita i održivo korištenje.
- Uspostaviti sustav praćenja koji će ocjenjivati razinu očuvanja prirodnih vrijednosti i kvalitetu pruženih usluga na plažama putem postojećih institucija za upravljanje zaštićenim područjima i sličnih programa dodjele koncesija.
- Povećati svijest korisnika i upravitelja plaža o važnosti održivog upravljanja ovim vrijednim resursom putem informacijskih kampanja i obrazovnih programa.
- Poticati sudjelovanje javnosti u programima upravljanja plažama kako bi se osigurala transparentnost i uključenost svih zainteresiranih strana.

IUOP podupiru i provode mnoge zemlje i međunarodne organizacije poput: FAO-a, Svjetske banke, UNESCO-a i drugih.

Dana 21. siječnja 2008., Hrvatska je potpisala Protokol o integralnom upravljanju obalnim područjem Mediterana u Madridu. Ovaj protokol predstavlja prvi međunarodnopravni instrument koji uvodi obvezu integralnog upravljanja obalnim područjem. On obuhvaća: prostorno planiranje, zaštitu okoliša i prirode, zaštitu kulturne baštine, održivu poljoprivredu, ribarstvo, turizam te ostale gospodarske djelatnosti na obalnom području. Stupanjem na snagu ovog protokola javlja se potreba za usklađivanjem određenih hrvatskih propisa koji se odnose na upravljanje obalnim područjem s normama i smjernicama utvrđenima u Protokolu.

3. Zakonske pretpostavke upravljanje plažama

U Republici Hrvatskoj upravljanje plažama regulirano je nizom zakona i propisa koji definiraju pravila i ovlasti za korištenje, održavanje i upravljanje obalnim prostorima, uključujući plaže. Nekoliko glavnih zakonskih pretpostavki:

1. Pomorsko dobro – dobro koje obuhvaća more, morsko dno, obalu te druge prirodne resurse poput luke i plaže. To je opće dobro Republike Hrvatske, što znači da je neotuđivo, ne može biti u privatnom vlasništvu i služi općem interesu. Zakon koji uređuje pomorsko dobro je Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama.
2. Koncesije – ključni sustav za upravljanje plažama. Država dodjeljuje koncesije za korištenje plaža fizičkim ili pravnim osobama, koje tada preuzimaju obveze održavanja i upravljanja tim prostorom. Koncesije se dodjeljuju na temelju javnog natječaja, a rokovi, uvjeti i prava su definirani ugovorom o koncesiji.
3. Obveze koncesionara – dužnost koncesionara je osigurati slobodan pristup moru za sve građane, što znači da ne smije zatvoriti plažu za javnost, osim u slučajevima kada je to propisano posebnim uvjetima koncesije. Koncesionar je također odgovoran za održavanje plaže, sigurnost kupaca te osiguranje infrastrukture kao što su toaleti, tuševi i kante za smeće.
4. Pravo pristupa i korištenja – građani imaju pravo pristupa plažama i korištenja pomorskog dobra bez obzira na to tko upravlja tim prostorom. Ograničenja mogu biti uvedena samo u specifičnim slučajevima, poput sigurnosnih razloga.
5. Urbano planiranje i prostorni planovi – upravljanje plažama mora biti usklađeno s prostornim planovima lokalne i regionalne samouprave. Planovi određuju namjenu prostora, dozvoljene građevinske aktivnosti te uvjete očuvanja prirodnog okoliša.

Što se tiče upravljanja plažama, redovito upravljanje, što uključuje brigu o zaštiti i redovitom održavanju, u nadležnosti je lokalnih jedinica samouprave (općina i/ili gradova). Lokalne jedinice samouprave su obavezne izrađivati godišnje planove upravljanja plažama i uskladiti ih sa županijskim planom upravljanja. Iako plaže ne mogu biti u privatnom vlasništvu, za njihovo gospodarsko korištenje potrebno je dobiti koncesiju i/ili koncesijsko odobrenje.

Pomorsko dobro, koncesije i koncesijska odobrenja na pomorskom dobru u Republici Hrvatskoj su regulirani sljedećim zakonima i uredbama:⁸

1. Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama
2. Zakonom o koncesijama

Također, upravljanje plažama u Republici Hrvatskoj može se sagledati kroz koncept nadležnosti, ali važno je istaknuti zakone i propise koji izravno reguliraju upravljanje plažama, određujući namjenu prostora i zaštitu okoliša:

1. Zakon o prostornom uređenju
2. Zakon o zaštiti okoliša
3. Uredba o standardima kakvoće mora na morskim plažama
4. Uredba o kakvoći mora za kupanje
5. Uredba o procjeni utjecaja na okoliš
6. Strategija održivog razvitka u Republici Hrvatskoj
7. Direktiva 2006/07/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o upravljanju vodom za kupanje

Važno je istaknuti da prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji (ZOPU), upravno tijelo nadležno za područje na kojem se nalazi određeno zemljište (plaža), na zahtjev zainteresirane strane, izdaje lokacijsku informaciju radi informiranja o namjeni prostora i uvjetima provođenja zahvata u prostoru definiranih prostornim planovima. Tokom procesa dodjele koncesije na pomorskom dobru obavi sljedeće:

- Utvrditi je li promatrana plaža uključena u ekološku mrežu Natura 2000
- Ako je potrebno, obaviti procjenu utjecaja na okoliš sukladno Uredbi o procjeni utjecaja na okoliš

U skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša, Direktivom 2006/07/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o upravljanju vodom za kupanje, te smjernicama koje se odnose na kakvoću mora za kupanje, donesena je Uredba o standardima kakvoće mora na morskim plažama. Ova Uredba precizno definira dopuštene količine kemijskih elemenata na plažama.

Uredba o kvaliteti mora za kupanje postavlja standarde za kakvoću vode na morskim plažama, definirajući granične vrijednosti mikrobioloških pokazatelja i ostale karakteristike mora. U moru se prate mikrobiološki pokazatelji poput crijevnih enterokoka i *Escherichia coli*. Također, prate se

⁸ Institut za turizam, *Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji*, 11.

i druge značajke kakvoće mora kao što su: meteorološki uvjeti, temperatura i slanost mora te vidljivo onečišćenje morske vode.

Uzimanje uzoraka mora za kupanje na morskoj plaži razlikuje se ovisno o tome je li plaža pješčana, šljunčana ili neka druga vrsta plaže. Kod pješčanih/šljunčanih plaža, uzorkovanje se provodi na svakih 100 metara dužine, posebno na mjestima s očekivanim velikim brojem kupaca ili na mjestima s najvećim rizikom od onečišćenja prema profilu mora za kupanje. Na drugim vrstama plaža, odabire se po jedna točka na svakih 200 metara dužine. Na temelju praćenja kvalitete mora za kupanje, provodi se pojedinačna ocjena, godišnja ocjena te na kraju konačna ocjena.

Pojedinačna ocjena se izračunava nakon svakog ispitivanja tijekom sezone kupanja, uspoređujući rezultate s graničnim vrijednostima mikrobioloških pokazatelja. Na kraju sezone kupanja, utvrđuje se godišnja ocjena, na temelju podataka o kvaliteti mora za tu sezonu. Konačna ocjena se određuje nakon završetka posljednje sezone kupanja i ubroje se podaci iz prethodne tri sezone kupanja. Kvaliteta mora za kupanje prikazuje se na kartografskom prikazu i informativnoj ploči određene plaže, uglavnom označavajući izvrsnu (plavom bojom), dobru (zelenom bojom), zadovoljavajuću (žutom bojom) ili nezadovoljavajuću (crvenom bojom) ocjenu. Praćenje kakvoće mora na morskim plažama obavlja se od 15. svibnja do 30. rujna.

Prema toj uredbi, županija je odgovorna za provedbu mjera upravljanja morem za kupanje, a Ministarstvo zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva koordinira provedbu tih mjera na nacionalnoj razini. Mjere upravljanja obuhvaćaju uspostavu kalendara praćenja, ocjenjivanje kvalitete mora za kupanje, identifikaciju uzroka onečišćenja, sprječavanje izloženosti kupaca onečišćenju, smanjenje rizika od onečišćenja te razvrstavanje mora za kupanje.

Dodatno, Uredba o kakvoći mora za kupanje usklađena je s europskom Direktivom o upravljanju kakvoćom vode za kupanje, čime su standardi i obveze za postupanje u Republici Hrvatskoj preuzeti iz iste. Ovim postupkom, rezultati kakvoće mora u Hrvatskoj postaju usporedivi s onima u Europi i Sredozemlju, te su dostupni na službenim portalima Europske agencije za zaštitu okoliša.

U Republici Hrvatskoj, osim što se provode ispitivanja kakvoće mora za kupanje, implementiran je i međunarodni ekološki program zaštite okoliša mora i priobalja poznat kao Plava zastava za plaže i marine. Glavni cilj programa je poticanje održivog upravljanja i gospodarenja obalnim pojasom i morem. Danas je Plava zastava visoko cijenjena turistička oznaka koja sve više

privlači turiste prilikom odabira destinacije. Postala je prepoznatljiv model ekološkog obrazovanja i informiranja javnosti o važnosti zaštite obalnih područja i mora, posebno kada je riječ o zaštiti plaža i marina koje su izložene najvećem pritisku. Zaklada za odgoj i obrazovanje za okoliš – Foundation for Environmental Education (skraćeno FEE) je intelektualni vlasnik Plave zastave. Ovu zakladu je osnovalo Vijeće Europe 1987. godine s ciljem promicanja odgoja i obrazovanja za okoliš na jedinstven način na razini cijele Europe. Program obuhvaća širok spektar europskih i izvan europskih država koje imaju turizam kao jedan od svojih strateških ciljeva. U svakoj zemlji, Zaklada za odgoj i obrazovanje ima nacionalnu organizaciju članicu (kao što je nevladina ekološka udruga "Lijepa naša" - hrvatska organizacija članica Zaklade) koja je odgovorna za provedbu programa Plave zastave na nacionalnoj razini.

Korištenje pomorskog dobra u Republici Hrvatskoj može biti općeg karaktera, što znači da svatko ima pravo koristiti ga u skladu s njegovom prirodom i namjenom, ili posebnog karaktera, što uključuje korištenje ili izgradnju objekata javne svrhe poput kulturnih ili vjerskih objekata. Gospodarsko korištenje podrazumijeva upotrebu pomorskog dobra za obavljanje gospodarskih aktivnosti, bez obzira radi li se o korištenju postojećih građevina ili gradnji novih objekata na pomorskom dobru. U skladu s odredbama članka 9, Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama, Republika Hrvatska ima odgovornost upravljanja pomorskim dobrom, brigu o njegovoj zaštiti i nadzor nad njim. Ovim Zakonom, Republika Hrvatska prenosi dio nadležnosti za upravljanje pomorskim dobrom, kao i odgovornost za zaštitu, prenosi se na jedinice područne (regionalne) samouprave, jedinice lokalne samouprave, lučke uprave i javne ustanove za zaštićene dijelove prirode. Navedene institucije djeluju u ime Republike Hrvatske i obavljaju specifične poslove upravljanja pomorskim dobrom kako je propisano Zakonom.

Oblici gospodarskog korištenja plaža u Hrvatskoj temelje se na zakonskim rješenjima koja uključuju davanje koncesije ili koncesijskih odobrenja.⁹

Upravljanje plažama u Hrvatskoj treba promatrati s obzirom na zaštitu mora i ekološki aspekt, kao i aspekte nadležnosti utvrđene Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama te Zakonom o koncesijama.

U Hrvatskoj još uvijek pitanje valorizacije plaže kao resursa i plažnog okoliša nije sustavno riješeno. Na državnoj razini postoji baza podataka koja obuhvaća tipologiju plaža, ali ona uključuje

⁹ Kovačić, Silveira i Kerčević, „Comparative analysis of managing beaches as a recreational resource in Croatia and Portugal,“ 409.

samo one plaže na kojima se redovito provodi uzorkovanje vode za ispitivanje kakvoće. Regionalne vlasti ovom problemu pristupaju na različite načine. Primjer, Primorsko-goranska županija posjeduje katastar plaža koji pruža detaljne podatke o vrsti, dužini i strukturi plaža te njihovom položaju unutar pojedine lokacije. S druge strane, Splitsko-dalmatinska županija razvila je model vrednovanja pomorskog dobra koji uključuje pregled aktivnosti, ekološku i ekonomsku valorizaciju te kriterije za ocjenjivanje vrijednosti pomorskog dobra.

Većina županija danas koristi tehnologiju geografskog informacijskog sustava za obradu podataka, što postaje sve šire prihvaćeno među korisnicima, posebice donositeljima odluka. Ova tehnika omogućuje prikazivanje često vrlo kompleksnih podataka na jednostavan i prihvatljiv način. Važno je napomenuti da unatoč rasprostranjenosti GIS-a, postoji izazov u stručnim i intelektualnim kapacitetima te kompetencijama za njegovo korištenje. Također, ne postoji jedinstvena baza podataka, već se koriste parcijalna rješenja. Ova situacija može otežati gospodarsko korištenje plaža kao resursa, posebno u kontekstu zaštite okoliša.

Plaže su privukle značajan interes mnogih autora zbog njihovih promjena i raznovrsnih aktivnosti. U posljednjih godina sve veći broj osoba pokazuje interes za dobivanje koncesije za upravljanje plažama, osobito onima na atraktivnim lokacijama. To je razumljivo jer su plaže izvrsna prilika za prihod. Međutim, postupci dobivanja koncesija često su obavijeni nedosljednostima u zakonskoj regulativi, nedostatkom transparentnosti i nerazumijevanjem donositelja odluka, što stvara negativne tenzije među lokalnim stanovništvom. Iako su procedure vođene od strane stručnjaka, hijerarhija odlučivanja često je pod pritiscima davatelja koncesija, što rezultira lošim upravljanjem plažama.

3.1. Određenje koncesija

Pojam koncesija dolazi od latinske riječi *concessio* koja znači odobrenje, dopuštenje, dozvolu ili garanciju.¹⁰

Koncesija je pravo koje se stječe ugovorom. Vrste koncesija su:¹¹

- Koncesija za gospodarsko korištenje općeg ili drugog dobra

¹⁰ Staničić, Bogović, „Koncesije na pomorskom dobru – odnos zakona o koncesijama i zakona o pomorskom dobru i morskim lukama,“ 77.

¹¹ Zakon o koncesijama, čl.3, st. 2

- Koncesija za radove
- Koncesija za usluge

Prema Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama, koncesija na pomorskom dobru predstavlja pravo na gospodarsko korištenje općeg dobra, koje je vremenski ograničeno i može uključivati ili isključivati pravo na gradnju. Ovo pravo se stječe sklapanjem ugovora o koncesiji.

Koncesija se može dodijeliti za različita područja i za raznovrsne djelatnosti, ovisno o specifičnim potrebama i namjeni prostora. Ovo su glavne vrste:

1. Koncesija za eksploataciju mineralnih sirovina
2. Za korištenje voda
3. Na pomorskom dobru
4. Za luke
5. Za obavljanje linijskog i obalnog pomorskog i riječnog prometa
6. U području turizma
7. Za djelatnosti gospodarenja otpadom

Koncesija je pravo koje omogućava da se dio pomorskog dobra djelomično ili potpuno isključi iz opće uporabe i dodjeli za posebnu uporabu ili gospodarsko iskorištavanje. Ovo pravo mogu dobiti pravne ili fizičke osobe registrirane za obavljanje poslovne djelatnosti. Koncesije se dodjeljuju na razdoblje od 5 do 99 godina.

Koncesija se može dodijeliti tek nakon što su utvrđene granice pomorskog dobra, upisane u zemljišnim knjigama i definirana namjena korištenja prostora sukladno prostornim planovima.

Regulacija godišnjeg prihoda od koncesijske naknade provodi se tako da se prihod podijeli na trećine:

- U korist državnog proračuna
- U korist županijskog proračuna
- U korist gradskog ili općinskog proračuna.

Koncesija na pomorskom dobru, prema Zakonu o pomorskom dobru i morskim lukama, označava pravni aranžman koji omogućuje gospodarsko korištenje općeg dobra u pomorskom

području. Ovaj mehanizam omogućuje javnim ili privatnim subjektima da koriste određeni dio obale, plaže, luke ili druge morske resurse ili infrastrukturu za ekonomske aktivnosti.

Koncesija se na pomorskom dobru daje za namjene planirane prostornim planom¹²:

1. Za luku posebne namjene
2. Za nautičko sidrište
3. Za privezište
4. Za obavljanje proizvodnih i uslužnih djelatnosti (npr. morska solana, ugostiteljski objekt, objekt za proizvode ribarstva i akvakulture, itd.)
5. Za gospodarsko korištenje morske plaže
6. Za uzgoj ribe i drugih morskih organizama, s potrebnom popratnom infrastrukturom koja uključuje i plutajuće objekte koji su postavljeni na lokaciji koncesije i koriste se za djelatnost akvakulture

te za ostale namjene.

Kada se govori o ključnim aspektima koncesija, važno je naglasiti da je koncesija pravni odnos između dvije strane: davatelja koncesije (koncedenta) i koncesionara. Ovaj dvostrani pravni odnos stvara određena prava i obveze za svaku od uključenih strana.

Davatelji koncesija su:¹³

1. Hrvatski sabor i Vlada Republike Hrvatske
2. Tijelo državne uprave, u ime Republike Hrvatske
3. Jedinica područne (regionalne) samouprave

Vlada Republike Hrvatske, putem svoje odluke, dodjeljuje koncesije za projekte od iznimnog interesa i značaja za Republiku Hrvatsku, kao i za koncesije unutar područja zaštićenih zakonom kao dijelovi prirode, što je proglasio Hrvatski sabor. Takva koncesija može biti dodijeljena na razdoblje do 50 godina.

¹² Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, čl. 49., st. 1

¹³ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, čl. 52., st. 1.

Jedinica područne (regionalne) samouprave dodjeljuje koncesije za projekte od izuzetnog interesa i značaja za to područje, kao i za koncesije unutar drugih zaštićenih dijelova prirode, na razdoblje koje ne prelazi 20 godina.

Koncesija se dodjeljuje tako da trajanje ne ograničava tržišno natjecanje više nego što je potrebno za osiguranje amortizacije stvarne vrijednosti ulaganja koncesionara i razuman povrat uloženog kapitala, pri čemu se istodobno uzimaju u obzir troškovi i rizici koje koncesionar preuzima tijekom trajanja koncesije.

Davatelj koncesije formira Stručno povjerenstvo za koncesije koje se sastoji od članova, među kojima su stalni i promjenjivi članovi. Stalni članovi povjerenstva su stručnjaci iz područja pomorstva, prostornoga uređenja, gospodarstva i financija, dok promjenjivi su iz područja turizma, poljoprivrede, zaštite okoliša i kulture.¹⁴

Naknada za koncesiju za gospodarsko korištenje pomorskog dobra obuhvaća godišnji iznos koji se sastoji od stalnog i promjenjivog dijela. Stalni dio naknade određuje se prema površini pomorskog dobra (kopnenog i morskog dijela) koje je dano u koncesiju. Promjenjivi dio naknade određuje se kao postotak prihoda generiranog obavljanjem djelatnosti za koju je koncesija dodijeljena. Važno je napomenuti da godišnji iznos promjenjivog dijela naknade za koncesiju ne može biti niži od iznosa koji je predložen studijom gospodarske opravdanosti za sve godine korištenja.

Koncesionar može biti svaka fizička ili pravna osoba, bilo domaća ili strana, koja posjeduje potrebnu pravnu i poslovnu sposobnost te je registrirana i kvalificirana za obavljanje djelatnosti za koju se koncesija dodjeljuje. Ta osoba je ona kojoj je dodijeljena koncesija na temelju odluke o koncesiji i koja je sklopila ugovor o koncesiji s koncedentom.

Posebni uvjeti koje gospodarski subjekt mora ispunjavati za dobivanje koncesije na pomorskom dobru:¹⁵

1. Mora biti registriran za obavljanje djelatnosti za koju traži koncesiju
2. Dokaz da su sve obveze iz prijašnjih koncesija dosad podmirene

¹⁴ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, čl. 51., st. 1. -3.

¹⁵ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, čl.56

3. Da u razdoblju od pet godina prije podnošenja ponude ili zahtjeva nije došlo do oduzimanja koncesije za gospodarsko korištenje pomorskog dobra
4. Da nije koristio pomorsko dobro bez valjane pravne osnove i/ili prouzročio štetu na pomorskom dobru, osim ako prethodno ne plati naknadu za štetu

Koncesionar ne može biti fizička ili pravna osoba koja je ekonomski koristila pomorsko dobro bez pravne osnove i/ili nanijela štetu na tom dobru. Takva osoba ne može dobiti koncesiju dok ne plati naknadu za neovlašteno korištenje. Iznos naknade za štetu mora biti barem jednak naknadi koju bi ovlašten koncesionar platio za zakonito korištenje pomorskog dobra.

U četvrtom dijelu Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama nalaze se morske plaže.

Prilikom donošenja odluka o površini plaže na kojoj koncesionar može obavljati gospodarske djelatnosti, davatelj koncesije za gospodarsko korištenje javne plaže i koncesionar obvezni su štiti i održavati te osigurati javni interes u korištenju plaže.

Morska plaža mora biti otvorena za opću upotrebu. Koncesionar koji upravlja javnom morskom plažom ne smije je ograđivati niti na bilo koji način ograničavati pristup.

Kod davanja koncesije za javnu plažu u naselju, cijela plaža mora biti dostupna svima na korištenje, dok koncesionar može obavljati gospodarske djelatnosti na najviše 60% kopnenog i 40% morskog dijela. Na javnim plažama izvan naselja, koncesionar može zauzeti najviše 60% kopnenog i 40% morskog dijela za obavljanje gospodarske djelatnosti. Za prirodne morske plaže, koncesija se može dodijeliti najduže na rok od 5 godina.

Prilikom ugovaranja koncesije za plažu, posebne obveze koncesionara uključuju: održavanje postojeće komunalne infrastrukture na lokaciji plaže, organiziranje spasilačke službe, sigurnost plovidbe i sigurnost kupaca u skladu s pozitivnim propisima, postavljanje informativnih ploča s nazivom plaže i osiguranje pristupa za osobe s invaliditetom, ograđivanje morske granice bovama na moru, održavanje dnevne čistoće i organizacija odvoza smeća, postavljanje signalizacije i kabina za presvlačenje, te održavanje dječjih igrališta i pješčanika.

3.2. Dozvole na pomorskom dobru

Stupanjem na snagu novog Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama 2023. godine, ukinuta je kategorija koncesijskog odobrenja. Za korištenje pomorskog dobra, poput plaža, lučica ili drugih

javnih površina uz more, izdaju se isključivo koncesije ili posebne dozvole. Ove promjene uvedene su kako bi se osigurala veća kontrola i transparentnost u upravljanju pomorskim dobrom, spriječile zloupotrebe te pružila bolja zaštita tog vrijednog resursa.

Izvršno tijelo jedinice lokalne samouprave mora do 1.veljače tekuće godine, prema Planu upravljanja pomorskim dobrom, objaviti javni natječaj za dodjelu dozvola na pomorskom dobru na službenom glasilu, na oglasnoj ploči, službenim mrežnim stranicama i u najmanje jednom dnevnom listu. Ako se pomorsko dobro nalazi unutar zakonom zaštićenog dijela prirode, dužnost ravnatelja javne ustanove je da do 1.veljače tekuće godine objavi javni natječaj za dodjelu dozvola na pomorskom dobru unutar zakonom zaštićenog dijela prirode.¹⁶

Dozvola na pomorskom dobru može se dodijeliti gospodarskom subjektu registriranom za djelatnost navedenu u ponudi na javnom natječaju. Ponuditelju koji je koristio pomorsko dobro bez valjane pravne osnove ili prouzročio štetu na pomorskom dobru ne može se izdati dozvola.

Rješenje o davanju dozvole na pomorskom dobru je upravni akt koji omogućuje gospodarskom subjektu obavljanje djelatnosti bez ograničavanja opće upotrebe pomorskog dobra. Rješenje sadrži:¹⁷

1. Djelatnost za koju se izdaje
2. Način obavljanja djelatnosti
3. Opseg pomorskog dobra na kojem se smije obavljati djelatnost
4. Zabranu ograničavanja ili isključenja opće upotrebe tog područja

Dozvole za korištenje pomorskog dobra izdaju se na razdoblje od dvije do pet godina.

Ako se utvrdi da se pomorsko dobro koristi izvan opsega i uvjeta propisanih dozvolom i/ili ovlaštenik dozvole ograničava opću upotrebu, dužnost davatelje dozvole je ukidanje dozvole.

¹⁶ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, čl. 71, st.1.-2.

¹⁷ Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, čl. 71, st. 8.

3.3. Beach management

Mnogi autori ovaj pojam definiraju kao „procesom praćenja, jednostavnih intervencija, recikliranja, punjenja, izgradnje ili održavanja plažnih kontrolnih objekata ili njihovom kombinacijom, na način koji reflektira prihvatljiv kompromis s obzirom na raspoloživa financijska sredstva, između različitih ciljeva obalne obrane, zaštite prirode, javnih dobara i industrije.“¹⁸

Upravljanje plažom na učinkovit način doprinosi poboljšanju biološke funkcije obalnog područja, kao što su povećanje bioraznolikosti, upravljanje pješčanim sprudovima i nemehaničko čišćenje plaže. Ovo pozitivno utječe na socio-ekonomsku strukturu plažnog okoliša i omogućuje ostvarivanje većeg učinka putem dobro planiranog i provedenog upravljanja plažama, posebno u urbanim i turističkim područjima. Kvalitetno upravljanje plažom ne samo da pruža fizičku zaštitu obalama, već i doprinosi postizanju općih ciljeva integriranog upravljanja obalnim područjem.

Plaže su globalno važan izvor prihoda, a u Hrvatskoj se sve više pažnje posvećuje njihovom korištenju u gospodarske svrhe. Stoga su uređene i hotelske plaže postale predmetom povećanog interesa javne uprave, lokalnog stanovništva te ostalih korisnika, kao i gospodarskih i drugih subjekata, s obzirom na njihov potencijalni doprinos:

- Direktnan – prihodi od poreza, ulaznice, naknade od koncesija i dr.
- Indirektnan – povećanje opće kvalitete usluga, dodatna zaposlenost i dr.

Upravljanje plažama u Hrvatskoj predstavlja odgovornost regionalnih i lokalnih samouprava koje se trude uskladiti razvoj s prirodom korištenja plaža i rastućim zahtjevima korisnika, iako to nije uvijek jednostavan zadatak. Odlučivanje o načinu korištenja plaža zahtjeva kompleksan proces, s većinom odgovornosti na javnoj upravi koja treba pronaći načine za poboljšanje komunikacije i koordinacije među svim zainteresiranim stranama. Ključno je uključiti stručnjake s odgovarajućim znanjem kako bi se rješavala složena pitanja o održivom korištenju plažnih resursa što uključuje utvrđivanje ekoloških, društvenih i fizičkih ograničenja te kontinuirano provođenje tih procesa.

¹⁸ Kovačić, Komać, „Pitanja o upravljanju plažama u Hrvatskoj s naglaskom na Zadarsku županiju,“ 250.

4. Komparativne prednosti destinacije Poreča

Grad Poreč je po broju stanovnika drugi najveći grad u Istarskoj županiji. Karakteristike koje grad Poreč ima kao destinacija, čini ga jednom od najjačih turističkih središta u Hrvatskoj. Neke od prednosti biti će objašnjene u nastavku. „*Atraktivnosti Poreštine i blizina emitivnih turističkih prostora samo su neki od važnih elemenata turističke valorizacije*“.¹⁹

4.1. Položaj grada Poreča

Grad Poreč nalazi se na izuzetnom geografskom položaju. Smješten je na zapadnoj obali istarskoga poluotoka. Geografski gledano, grad Poreč se nalazi na sjeverozapadnom dijelu Hrvatske. Prometno je povezan s ostatkom Istre i Hrvatske putem državne ceste D21 koja povezuje Poreč s drugim istarskim gradovima na obali poput Rovinja i Pule, isto tako s unutrašnjosti Istre što pruža mogućnost posjete. Nadalje, izvan centra grada prolazi autocesta A9, poznata kao Istarski ipsilon, koja omogućava bržu vožnju do drugih dijelova Hrvatske poput Rijeke i Zagreba.

Iznimno je blizu granica svojih emitivnih tržišta poput Slovenije i Italije, što omogućava turistima da lako dođu vlastitim automobilom. Osim toga, turisti iz drugih dijelova Europe kao što su: Austrija, Njemačka, Češka i Slovačka također mogu relativno brzo stići u Poreč automobilom, što čini ovu destinaciju izuzetno pristupačnom.

Tijekom ljetnih mjeseci, Poreč ima katamaransku vezu s Venecijom, a tijekom cijele godine postoji autobusna linija s Trstom.

4.2. Turistička infrastruktura Poreča

Izrazito razvijena turistička infrastruktura grada Poreča i prilagođena potrebama turistima različitih profila. U nastavku će biti detaljno analizirane glavne komponente, dok uz njih, tu su i: plaže, trgovine i suvenirnice. Sveukupno, turistička infrastruktura čini grad Poreč iznimno atraktivnim i konkurentnim na turističkom tržištu, pružajući svojim gostima raznolik i kvalitetan turistički doživljaj.

¹⁹ Perkovac, „Turizam i geoprostor Poreštine“, 15.

4.2.1. Smještajni kapaciteti

U gradu Poreču kao i u njegovoj okolici nudi se široka ponuda visokokvalitetnog smještaja prilagođenog različitim potrebama i željama posjetitelja. Pregled različitih vrsta smještaja koje se mogu pronaći:

- **Hoteli:** Poreč ima širok izbor hotela različitih kategorija, od luksuznih do manjih obiteljskih hotela ili butik hotela. Hoteli se nalaze uglavnom uz obalu ili u blizini centra grada, to omogućuje lakši pristup plažama.
- **Apartmani:** vrlo popularan oblik smještaja u gradu i njegovoj okolici. Nudi se raznolik izbor apartmana, od onih s pogledom na more do jednostavnijih opcija pristupačnijih budžetu gostiju.
- **Kampovi:** u okolici grada nalazi se nekoliko kampova smještenih uz obalu ili u blizini grada. Kampovi su opremljeni svim potrebnim sadržajima poput: sanitarnih čvorova, trgovina, restorana i dr.
- **Vile:** u okolnim naseljima izvan gradske gužve dostupan je širok izbor vila koje pružaju: mir, privatnost te luksuzne sadržaje svojim gostima.
- **Hosteli:** smještaj namijenjen gostima s manjim budžetom. U Poreču se mogu pronaći hosteli koja nude pristupačan smještaj u zajedničkim ili privatnim sobama.

Svaka vrsta smještaja je raznolika i udovoljava svim potrebama gostiju. Za maksimalno uživanje u odmoru, preporučljivo je rezervirati smještaj unaprijed, osobito tijekom turističke sezone.

4.2.2. Gastronomija

Gastronomija u gradu Poreču bazirana je na tradicionalnim istarskim receptima i lokalnim sastojcima, upotpunjena je utjecajem mediteranske kuhinje i specifičnim okusima podneblja. Nekoliko ključnih sastavnica gastronomije:

- Plodovi mora
- Istarski pršut
- Istarski fuži
- Istarska maneštra
- Tartufi

- Maslinovo ulje
- Vina i rakije

Navedene sastavnice čine dio cjelokupne gastronomije Poreča koja je tako posebna i neodoljiva. Gosti mogu uživati u autentičnim okusima istarske kuhinje i bogatstvu lokalnih namirnica. Restorani u gradu i njegovoj okolini u svojoj ponudi nude tradicionalna istarska jela na bazi ribe ili mesa. Određeni restorani poput agroturizama, pridržavaju se tradicionalnim receptima dok drugi restorani vole kombinaciju tradicije i modernizma.

Istra je najistaknutija regija na svijetu za proizvodnju maslinova ulja. Flos Olei je svjetski poznat vodič za najbolja maslinova ulja u svijetu i u njemu se često mogu pronaći razna ulja iz Istre.

Turistička zajednica Grada Poreča svake godine izdaje brošuru pod nazivom „*The best of Poreč Riviera*“ unutar koje se nalaze gastronomske preporuke. Pomno birani objekti odabrani su od strane stručnom žirija prema kriterijima izvrsnosti.

Slika 3 Sastavnice istarske gastronomije

Izvor 4 <https://www.istriasun.com/istra/gastronomija> (pristupljeno: 28.6.2024.)

4.2.3. Rekreativski sadržaji

Poreč nudi razne rekreativske sadržaje koji odgovaraju interesima i željama svojih posjetitelja. Svatko će pronaći nešto za sebe, bez obzira ako je ljubitelj aktivnosti na otvorenom i sporta ili opuštanja. Osim plaža, u gradu Poreču i okolini dostupni su raznovrsni rekreativski sadržaji koji doprinose raznolikom iskustvu posjetitelja. Neke od aktivnosti koje se nude:

- Vodeni sportovi: Na plažama grada Poreča u ljetnim mjesecima dostupni su razni sportovi na vodi kao što su: jedrenje, ronjenje, skijanje na vodi, vožnja pedalina ili kajaka.
- Biciklizam: Prekrasne biciklističke staze koje vode kroz vinograde, maslinike i obalna područja nude Poreč i okolna mjesta. Gosti mogu unajmiti bicikle i samostalno istraživati krajolike ili mogu se priključiti organiziranim turama koje su prilagođene gostima.
- Tenis i golf: U okolici grada Poreča nalaze se 120 teniskih terena, od toga neki su udaljeni 10 metara od mora. Golf vježbalište nalazi se u uvali Molindrio u turističkom naselju Zelena Laguna. Nudi se mogućnost najma opreme za golf te škola golfa koja osigurava dozvolu za igranje.
- Trčanje: Poreč i okolica nude veliki broj staza na kojima taj oblik sporta predstavlja zadovoljstvo. Trkači koji vole cestu, oduševiti će obalne šetnice i staze koje spajaju Plavu i Zelenu Lagunu u koje su poznate po održavanju manifestacija poput: Ironman 70.3 , Plava Laguna Polumaraton, Triatlon Poreč, Istarska zimska liga i dr.
- Pješaćenje: najbolja aktivnost za obilazak Poreča i okolice. Predstavlja zadovoljstvo u svako doba godine i otkriva mnoga lica grada.

Slika 4 Biciklizam

Izvor 5 <https://kastelir-labinci.com/item/free-porec-mtb-tour-north-35-km/?cn-reloaded=1> (pristupljeno:28.6.2024.)

Svi ovi rekreacijski sadržaji doprinose bogatom i aktivnom odmoru u Poreču, privlačeći različite profile posjetitelja koji traže raznolike aktivnosti tijekom svog boravka. Poreč je također poznat

po tituli „grad sporta“, što dodatno naglašava njegovu predanost razvoju sportskih aktivnosti i infrastrukture.

4.2.4. Zabavni sadržaji

U gradu se mogu pronaći raznoliki zabavni sadržaji koji će zadovoljiti različite interese i preferencije posjetitelja. Među popularnim aktivnostima koje se mogu pronaći u Poreču su sljedeće:

- Noćni život: tijekom ljeta vlada živahni noćni život u brojnim barovima i klubovima uz samu obalu. Gosti mogu uživati u koktelima, živoj glazbi i plesu do ranog jutra.
- Koncerti i glazbeni događaji: u gradu se organiziraju razni koncerti i glazbeni događaji na otvorenom, koji uključuju nastupe lokalnih i međunarodnih glazbenika.
- Adrenalinske aktivnosti: posjetitelji koji vole uzbuđenje, mogu pronaći razne adrenalinske aktivnosti kao što su: paragliding, vožnja jet-skijem, vožnja motornim brodom i zip-line. Takve aktivnosti nude iskustvo za pamćenje.
- Zabavni parkovi: mogu se pronaći nekoliko zabavnih parkova koji su idealni za obiteljsku zabavu.

U turističkom naselju Zelena Laguna u Poreču nalazi se najveći vodeni park u Hrvatskoj Aquacolors Poreč ujedno je i jedan od najmodernijih vodenih parkova u Europi. Njegova površina iznosi 100.000m², dnevno može primiti od 3000-5000 posjetitelja. Boravkom pruža odmor, adrenalin i opuštanje svojim posjetiteljima. Uz same atrakcije, nalazi se i ugostiteljski dio koji nudi široki asortiman hrane i pića.

Papago park nalazi se u netaknutoj prirodi u blizini samoga grada. Ovdje ptice žive u prirodnom okruženju, a istodobno posjetitelji mogu uživati u njihovom društvu i učiti o njima. Smješten je na površini od 30.000m² koji je okružen šumskim zelenilom, na tom mjestu živi 30 vrsta ptica, tj. 200 jedinki. Osim uživanja u društvu ptica, park pruža brojne edukativne i zabavne sadržaje, a pticama potreban mir.

U mjestu Funtana, nedaleko od Poreča nalazi se Dinopark Funtana. To je zabavni park u prekrasnoj prirodi koji je opisan jedinstvenim i neobičnim parkom. Posjetiteljima su na raspolaganju: uzbudljive atrakcije, adrenalinske vožnje, spektakularni show-programi i raznoliki

ugostiteljski objekti. Otvoren je 2009. godine i stalno radi na proširivanju pustolovnih aktivnosti za cijelu obitelj.

Adrenalin park Sky Fox je namijenjen posjetiteljima koji žele testirati svoje granice te aktivno se zabaviti s čitavom obitelji. Nalazi se uz glavnu cestu Novigrad-Poreč, u blizini mjesta Tar. Park je opremljen najsigurnijom i najsuvremenijom opremom. Instruktori su educirani i certificirani od vrhunskih stručnjaka.

Motodrom Poreč je idealno mjesto za ljubitelje brzine, uzbuđenja i dobre zabave koji će zadovoljiti svoje potrebe za adrenalinom. Udaljen je nekoliko kilometara od centra grada. Karting staza je izgrađena 1999. godine prema svjetskim standardima moto sporta te je ujedno najkvalitetnija hrvatska pista za karting. Dužine je 600 m i širine 7 m. Karting nudi sigurnu i adrenalinsku zabavu pojedincima, obiteljima i velikim grupama željnih novih uzbuđenja. Ponudom svojih sadržaja i kvalitetom usluge ispunit će sva očekivanja svojih posjetitelja.

Aqua Golf je sličan klasičnom golfu u kojemu je cilj pogoditi po travnatim površinama, cilj je gađati mete postavljene u moru, što čini ovu aktivnost jedinstvenom i drugačijom. Loptice koje koriste su plutajuće te zadržavaju se na zaštitnoj mreži. Korištenje golf palica je besplatno za svih i na raspolaganju su golf palice svih veličina, uključujući palice za djecu i ljevoruke igrače. Aqua Golf nalazi se u porečkoj uvali Peškera.

Slika 5 Aquacolors Poreč

Izvor 6 <https://www.aquacolors.eu/about-us> (pristupljeno: 28.6.2024.)

5. Analiza turističkog tržišta Poreča

Ovom poglavlju bit će posvećena analiza turističke ponude i potražnje grada Poreča. Turistička ponuda u Poreču je izuzetno raznovrsna, s obzirom na bogatstvo sadržaja prilagođenih svim dobnim skupinama gostiju. Grad Poreč i okolica aktivno rade na privlačenju kako dosadašnjih, tako i novih turista, kontinuirano razvijajući nove turističke sadržaje i atrakcije za svoje posjetitelje.

Turistička potražnja bilježi kontinuirani rast iz godine u godinu, posebno se ističe 2022. godina nakon što se svjetsko gospodarstvo oporavilo od pandemije COVID-19. Trendu povećanja broja noćenja može se pripisati otvaranju svih smještajnih objekata za turiste u toj godini, za razliku od prethodnih godina.

Nastavlja se detaljna analiza trenutne turističke ponude i potražnje, koja predstavlja ključnu osnovu za strateško upravljanje plažama u gradu Poreču.

5.1. Analiza turističke potražnje

Kao što je ranije spomenuto, unatoč izuzetno povoljnom prometnom položaju i atraktivnostima koje grad nudi, Poreč bilježi značajan broj noćenja. Najveći broj posjetitelja u Poreču već nekoliko godina zaredom dolazi iz Njemačke, dok su ostali gosti iz: Austrije, Slovenije, Italije, Hrvatske i Češke. Gosti iz Njemačke također ostvaruju najveći broj noćenja. Prema statistici Turističke zajednice grada Poreča, u 2023. godini zabilježen je porast dolazaka, dok je broj noćenja ostao skoro isti u odnosu na prethodnu godinu.

Uzrok tome je inflacija koja je zabilježena u 2023. godini, što je rezultiralo smanjenjem potrošnje i boravka gostiju u destinaciji. Primjećuje se da je broj Nijemaca koji su posjetili grad Poreč bio manji nego prethodne godine. Također, tijekom vrhunca turističke sezone, osim u Poreču, moglo se primijetiti prisustvo slobodnih soba i u drugim dijelovima Jadranske obale, što može biti posljedica općenite situacije na tržištu turizma uzrokovane inflacijom i promjenama u potražnji gostiju.

Tablica 2 Dolasci i noćenja turista u Poreču po zemljama u 2023. godini

Zemlja	Dolasci	Noćenja
Njemačka	135.542	1.060.836
Austrija	137.566	647.490
Slovenija	72.086	309.370
Italija	58.243	225.992
Hrvatska	70.286	206.015
Češka	20.987	128.555
Nizozemska	14.395	109.384

Izvor 7 Izrada autorice na temelju godišnje statistike Turističke zajednice grada Poreča

U razdoblju od 01.01.2023.- 31.12.2023., godine, na području grada Poreča zabilježeno je ukupno 3.457.063 noćenja, što predstavlja porast od 1% u usporedbi s prethodnom godinom. Kada se sagledava ukupan broj dolazaka, u 2023. godini je poraslo za 5%. Analizirajući po mjesecima, opaža se da su najveći broj noćenja i dolazaka ostvareni tijekom ljetnih mjeseci. Konkretno, u srpnju je zabilježeno najviše dolazaka, što je iznosilo 130.284 dolazaka, dok je najveći broj noćenja zabilježen u kolovozu, s ukupno 871.963 noćenja.

U donjoj tablici su prikazani dolasci i noćenja u Poreču u 2022. godini.

Tablica 3 Dolasci i noćenja turista u Poreču po zemljama porijekla 01.01.2022.-31.12.2022.

Zemlja	Dolasci	Noćenja
Njemačka	140.406	1.119.076
Austrija	128.458	615.008
Slovenija	67.884	293.003
Italija	54.106	220.634
Hrvatska	61.236	182.303
Češka	20.906	131.725
Nizozemska	15.488	119.951

Izvor 8 Izrada autorice na temelju godišnje statistike Turističke zajednice grada Poreča

Usporedbom prikazanih tablica, primjećuje se da poredak zemalja je ostao isti u tekućoj i prethodnoj godini. Međutim, u 2023. godini zabilježen je manji broj turista iz Njemačke i Nizozemske u dolascima i noćenjima, dok kod čeških turista primjećuje se pad samo u broju

noćenja. Dodatno, analizom se može uočiti da su Nizozemci ostvarili puno manji broj dolazaka i noćenja u 2023. godini usporedbi s 2022. godinom.

U 2023. godini Njemačka je zabilježila pad posjeta zbog nekoliko razloga. Tijekom pandemije COVIDA-19, Hrvatska je bila privlačna kao sigurna destinacija za njemačko tržište, što je rezultiralo porastom turističkih dolazaka u 2021. i 2022. godini. Međutim, pojavom drugih konkurentnih tržišta, gosti su se počeli raspršivati, što je utjecalo na smanjenje broja posjeta iz Njemačke. Treba napomenuti da je Hrvatska s 1. siječnjem 2023. godine ušla u eurozonu, što je rezultiralo povećanjem cijena zbog konverzije kuna u eure, što je moglo utjecati na manji broj turističkih dolazaka iz Njemačke. Osim toga, energetska kriza koja vlada u Njemačkoj dodatno je utjecala na situaciju jer su turisti iz Njemačke prisiljeni više paziti na svoj budžet.

5.2. Analiza turističke ponude

„Privlačnost prostora bitno utječe na turistička kretanja i time povećava njegovu vrijednost“²⁰

Turistička ponuda grada Poreča obuhvaća mnogobrojne sadržaje koji će omogućiti turistima ugodan boravak u destinaciji tijekom cijele godine. Nekoliko ključnih elemenata turističke ponude:

- Plaže i prirodne ljepote
- Kulturna baština
- Razni događaji i manifestacije

Cjelokupna turistička ponuda doprinosi tome da Poreč bude atraktivna destinacija za turiste tijekom cijele godine, pružajući mogućnost da iskuse bogatstvo i raznolikost koje ovaj prekrasan istarski grad nudi.

5.2.1. Kultura

Kultura u Poreču predstavlja važan aspekt turističke ponude ovog grada. Poreč obiluje bogatom kulturnom baštinom koja potječe iz antičkih vremena privlačeći posjetitelje iz cijelog svijeta. U Poreču je očuvan originalan raspored ulica iz antičkog doba u starom dijelu grada. Nadalje biti će riječi o nekoliko ključnih mjesta u gradu.

²⁰ Perkovac, „Geoprostor i turizam Poreštine“, 14.

Eufrazijeva bazilika je najvrjednija kulturna građevina Poreča koja je 1997. godine uvrštena na UNESCO-vu listu svjetske baštine. Podignuta je tijekom vladavine biskupa Eufrazija u 6. stoljeću. Njezini mozaici koji krasi unutrašnjost i pročelje bazilike smatraju se vrijednom ostavštinom bizantske umjetnosti.

Romanička kuća potječe iz sredine 13. stoljeća te predstavlja jedan od najstarijih i najpoznatijih primjera romaničke arhitekture u gradu. Najčešće privlači pozornost svojom arhitektonskom ljepotom, rustikalnim zidovima, prozorima i vratima te krovom koji može upečatljiv zbog svoje specifične konstrukcije. Upravo romanička kuća predstavlja važan čimbenik u turističkoj ponudi grada Poreča, dio je kulturnog identiteta grada i svjedoči o bogatoj prošlosti i kulturnom naslijeđu.

Trg Marafor u antičko doba predstavljao centar događanja u gradu, služeći kao forum na kojem su se nalazile važne javne i administrativne ustanove te hramovi. Danas su natom trgu neke zgrade i dalje u funkciji poput zgrade u kojoj se nalazi Gradska knjižnica, također je vidljivo izvorno popločenje iz antičkog razdoblja. Na rubim dijelovima su vidljivi ostatci manjeg hrama koji se pretpostavlja da je bio posvećen Neptunu, te dijelovi zidova hrama posvećenog Marsu. Ističe se da ime trga potječe od Marsovog hrama.

Peterokutna kula nalazi se na početku ulice Decumanus koju je u 15. stoljeću dao sagraditi tadašnji gradonačelnik Nicolo Lion. Današnja kula je nadograđena na prethodnoj srednjovjekovnoj kuli, koja je sama bila izgrađena na ostacima antičke građevine. Sva tri sloja su i danas vidljiva jer je nakon istraživanja krajem 20. stoljeća odlučeno očuvati i prezentirati slojevitost ove građevine.

Istarska sabornica je porečki spomenik koji je kroz povijest mijenjao svoje namjene, nekada bio crkva i samostan svetog Franje s početka 14. stoljeća. Crkva i samostan nastali su na temeljima crkve svetog Tome iz 5. stoljeća, to potvrđuje dijelom sačuvanih temelja zidova i malim ulomcima podnih mozaika koji su izloženi u prizemlju Sabornice. U dvorani Istarske sabornice krasi strop raskošne štukature i freske. Danas sabornica je multifunkcionalni prostor koji se koristi za seminare, svečana zasjedanja Županijske skupštine te likovne izložbe.

Barokna palača je izgrađena 1719. godine, nekadašnje vlasništvo obitelji Sinčić, a danas je dom Zavičajnog muzeja Poreštine. U muzeju se čuvaju značajni arheološki nalazi iz Poreča i njegove

okolice, a obuhvaćaju razdoblje od pretpovijesti do novijeg doba kao i važni povijesni dokumenti i povijesna biblioteka.

Slika 6 Unutrašnjost Eufrazijeve bazilike

Izvor 9 <https://www.myporec.com/hr/otkrijte-porec/eufrazijeva-bazilika/25> (pristupljeno:28.6.2024.)

5.2.2. Događaji i manifestacije

U Poreču se tijekom cijele godine održavaju razni događaji i manifestacije koji privlače domaće i međunarodne posjetitelje. Tu su:

- Glazbeni događaji: koncerti klasične glazbe, jazz koncerti i glazbeni festivali
- Kulturni događaji: kazališne predstave, književne večeri, likovne izložbe, fotografske izložbe
- Sportski događaji: biciklističke utrke, maratoni, triatlonska natjecanja
- Gastro događaji: festivali vina, sajmovi lokalnih proizvoda

- Sajmovi: sajmovi opreme za turizam, vina i vinske opreme, ribarstva i ribarske opreme te sajam sporta

Jazz koncerti u Lapidariju predstavljaju jedinstveno glazbeno iskustvo koje spaja prekrasnu atmosferu antičkog lapidarija s ritmovima jazza. Održavaju se kao dio kulturnih programa i događanja tijekom turističke sezone. Umjetnici koji nastupaju su priznati jazz glazbenici iz Hrvatske i inozemstva, koji izvode različite stilove jazza.

Festival Giostra je porečki povijesni festival je osnovan s ciljem zaštite nematerijalne kulturne baštine i upotpunjavanja kulturno-turističke ponude u gradu kroz različite događaje i aktivnosti. Najvažniji dijelovi festivala su:

- Viteški turniri: oživljavaju duh srednjovjekovne prošlosti Poreča. Vitezi se natječu u raznim borbenim vještinama i tradicionalnim sportskim disciplinama.
- Povijesne povorke: posjetitelji mogu uživati u raznim povijesnim povorkama koje prolaze gradskim ulicama, prikazujući kostimirane sudionike u tradicionalnim odorama.
- Sajmovi i izložbe: u sklopu festivala, često su uključeni sajmovi rukotvorina, gastronomskih proizvoda, suvenira i drugih lokalnih proizvoda. Također, ondje su izložbe koje prikazuju povijest i kulturu grada.
- Glazba i plesovi: Festival je posvećen glazbi jer uključuje razne koncerte tradicionalne glazbe te plesne nastupe i ostale glazbene aktivnosti u doba baroka.

Svake godine, prvi vikend u rujnu rezerviran je za Giostru, koja se odvija kroz tri dana. Posjetiteljima se približava atmosfera života u doba baroka.

Sredinom ožujka u porečkom turističkom naselju Zelena Laguna, održava se već tradicionalni Plava Laguna Polumaraton. Uz polumaraton, kao i inače održavaju se utrke na 10 kilometara, dječja utrka Kids Run te Family Run u kojoj trči cijela obitelj. Sve utrke uključuju dionicu na predivnim stazama uz more koje spajaju Zelenu Lagunu, Plavu Lagunu i centar grada Poreča.

Plivački rekreativni maraton, Porečki delfin, se održava svake godine prvog vikenda u mjesecu rujnu na plaži porečkog akvatorija. Svaki sudionik može odabrati jednu od tri maratonske dionice. Nakon što plivači preplivaju odabranu dionicu, na cilju će dobiti brončanog (dionica od 1500 metara), srebrnog (dionica 3000 metara) ili zlatnog delfina (5000 metara).

Svake godine početkom listopada, Poreč je domaćin sportskog događaja, poznatog kao Istria 300. Ovaj događaj okuplja bicikliste amatere iz Hrvatske i inozemstva te uključuje biciklističku utrku koja prolazi kroz najatraktivnije trase u Istri. Start i cilj utrke nalaze se u centru Poreča. Svaki biciklist prilikom prijave bira između tri opcije duljine rute: 300 km, 235 km i 155 km.

Vinistra je prepoznatljiva vinska manifestacija koja se svake godine održava u svibnju u dvorani Žatika. Također, priznata je na međunarodnoj razini. Sastoji se od izložbe domaćih vina i vinske opreme, degustacija, prezentacija i tematskih susreta. Osim domaćih vinara, na manifestaciji sudjeluju i vinari iz susjednih zemalja: Slovenije, Italije i Mađarske. Naglasak cijele manifestacije je stavljen na ocjenjivanje kvalitete vina u sklopu natjecateljskog dijela izložbe.

6. Analiza plažne resursne osnove destinacije Poreč

6.1. Analiza plažnih resursa

U ovom poglavlju istražiti će se resursi svake plaže u destinaciji Poreč. Najprije, navest će se sve plaže koje se nalaze u navedenoj destinaciji koje će se klasificirati u dvije kategorije jesu li uređene ili prirodne plaže. Zatim, će za svaku plažu biti navedena vrsta plažnog sedimenta koji prevladava na plaži te na kraju biti će navedeni sadržaji koji su posjetiteljima dostupni.

Tablica 4 Popis plaža u destinaciji Poreč

KLASIFIKACIJA	NAZIV	VRSTA PLAŽE	SADRŽAJI
PRIRODNA	1. Porto Bussola	Šljunčana	-
	2. Hawaii	Šljunčana	-
UREĐENA	3. Astra	Šljunčana, stjenovita i popločena	Kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, sportski centar, vez i izvlačilište za čamce, lučica, stolni tenis, odbojka na pijesku, mini-golf.
	4. Barbaran	Šljunčana s travnatim dijelom	Ležaljke i suncobrani, ručnici za plažu, kabine za presvlačenje, tuševi, sportski centar
	5. Bellevue	Kamenita	Tuševi, kabine za presvlačenje, spasilačka služba, dječje

			igralište, ležaljke, suncobrani, restoran, beach bar, vodeni park u moru, sportski centar
	6. Bijela Uvala	Šljunčana, stjenovita i popločena	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, pješčanik za djecu, vodeni park u moru, sportski centar, vez i izvlačilište za čamce, stolni tenis, trgovina hranom
	7. Brulo	Šljunčana	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, pješčanik za djecu, vodeni park u moru, sportski centar, vez i izvlačilište za čamce, stolni tenis, trgovina hranom
UREĐENA	8. Crnika	Popločena i stjenovita	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, pješčanik za djecu, vez i izvlačilište za čamce
	9. Červar Porat	Šljunčana	Ležaljke, suncobrani, tuševi, kabine za presvlačenje, odmaralište za piknik i prostor za roštilj
	10. D'or	Šljunčana i stjenovita plaža	Beach bar, muzika, ležaljke i suncobrani i baldahini, WC, kabine za presvlačenje, tuševi, sportovi na vodi, brodski taxi
	11. Exclusive	Šljunčana	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, pješčanik za djecu, trampolin, sportski centar
	12. Galeb	Šljunčana i stjenovita plaža	Tuševi, restoran i beach bar
	13. Galijot	Šljunčana i stjenovita plaža	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, vodeni park

			na napuhavanje, sportski centar, ronilački centar, lučica
UREĐENA	14. Gradsko kupalište	Šljunčana i popločena plaža	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, aquapark, trgovina hranom
	15. Hotela Delfin	Šljunčana s popločnim dijelovima	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, aquapark, trgovina hranom
	16. Hotela Materada	Šljunčana i popločena plaža	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, sportski centar, stolni tenis...
	17. Hotela Mediteran	Šljunčana i popločena plaža	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, vodeni park.
	18. Hotela Molindrio	Popločena plaža	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, restoran, beach bar, sportski centar, ski lift.
	19. Hotela Parentium	Stjenovita i popločena plaža	Kabine za presvlačenje, tuševi, ležaljke i suncobrani
	20. Hotela Parentino	Stjenovita	Sunčalište s kamenim oblucima, rampa za invalide, tuševi i suncobrani, beach bar
	21. Kampa Ulika	Šljunčana i stjenovita plaža	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, pješčanik za djecu, sportski centar
	22. Kampa Zelena Laguna	Šljunčana i popločena plaža	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, pješčanik za djecu, sportski centar, odbojka na pijesku
	23. Lotosi	Šljunčana i stjenovita plaža	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran,

			beach bar, vodeni park, sportski centar
	24. Materada Sjever	Šljunčana	Kabine za presvlačenje, tuševi, pješčanik za djecu, odbojka na pijesku, rampa za invalide, odmaralište za piknik
	25. Puntica	Šljunčana	Beach bar, ležaljke i suncobrani, sportski centar
	26. Saladinka-Sv.Martin	Šljunčana plaža	Ležaljke i suncobrani
UREĐENA	27. Santa Marina	Šljunčana plaža	Beach bar, restoran, suncobrani i ležaljke
	28. Tarska Vala	Šljunčana plaža s kamenitim dijelovima	Beach bar
	29. Val Adria Family Plaža	Pješčana plaža	Spasilačka služba, ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, beach bar, vodeni park, sportski centar
	30. Val Marea Sandy Family Plaža	Pješčana plaža s popločenim i travnatim dijelovima	Prva pomoć, dječje igralište, ležaljke i suncobrani, baldahini, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, pješčanik za djecu
	31. Val Maro Family Plaža	Pješčana plaža	Spasilačka služba, ležaljke i suncobrani, baldahini, pult s ručnicima, kabine za presvlačenje, tuševi, restoran, beach bar, vodeni park
	32. Val Miramare Relax Plaža	Popločena plaža s kamenitim dijelovima	Ležaljke i suncobrani, pult s ručnicima, tuševi, kabine za presvlačenje, restoran
	33. Val Parentino Family Plaža	Šljunčana plaža	Ležaljke i suncobrani, tuševi, kabine za presvlačenje, wc, beach barovi, restorani, sportski centar,....

	34. Val Riviera Resort Plaža	Šljunčana plaža	Ležaljke i suncobrani, baldahini, pult s ručnicima, kabine za presvlačenje, tuševi, beach bar
	35. Val Sunrise Family Plaža	Šljunčana plaža	Ležaljke i suncobrani, kabine za presvlačenje, tuševi, pult s ručnicima, beach bar, aquapark
	36. Val Sunset V Level Family Plaža	Popločena plaža s kamenitim dijelovima	Ležaljke i suncobrani, baldahini, orbit lounge fotelje, tuševi, kabine za presvlačenje
	37. Valeta	Pješčana	Ležaljke i suncobrani, sportski centar, tuševi, kabine za presvlačenje, beach bar

Izvor 10 <https://www.myporec.com/hr/otkrijte-porec/plaze/plaze-u-porecu>

Iz navedenog popisa plaža vidljivo je da u destinaciji Poreč postoji 37 plaža, većinom klasificiranih kao uređene plaže. Ova činjenica je dobar pokazatelj pristupačnosti plaža svim posjetiteljima pod jednakim uvjetima, uključujući i osobe sa smanjenom pokretljivošću. Uređene plaže obično nude bolju infrastrukturu i pristupne puteve koje olakšavaju pristup i kretanje osobama s invaliditetom ili drugim posebnim potrebama.

Samo dvije plaže u Poreču klasificirane su kao prirodne plaže, a to su: plaža Hawai i Porto Bussola. Obje plaže predstavljaju dragocjene dijelove prirodne obale Poreča. Plaža Hawai je karakterizira se prekrasnom prirodnom okolinom s kristalno čistim morem te šljunčanom plažom. S druge strane, plaža Porto Bussola također je poznata po svojoj prirodnoj ljepoti. Ove plaže su idealne za posjetitelje koji uživaju u opuštenom okruženju i manjim gužvama, pružajući im priliku za miran boravak uz more.

U destinaciji prevladavaju šljunčane plaže, dok su pješčane manje uobičajene. Šljunak na plažama može biti sitan ili srednje veličine, što privlači posjetitelje koji traže prirodno okruženje uz more. Stjenovite plaže nisu tako česte kao šljunčane plaže, ali su atraktivne za posjetitelje koji žele sunčanje ili ronjenje. Popločene plaže obično imaju kombinaciju šljunka i popločenih dijelova, pružajući bolju pristupačnost vodi, iako mogu biti skliske. Pješčane plaže, iako rijetke u ovom području, pružaju udobnost za ležanje i igru, ali su manje prikladne za ronjenje.

Većina plaža u Poreču nudi raspoložive ležaljke i suncobrane za iznajmljivanje, kao i tuševe i kabine za presvlačenje. Plaže koje su povezane sa smještajnim objektima obično imaju bogatiju

ponudu usluga. Na takvim plažama mogu se pronaći beach barovi, restorani, sportski centri, pješćanici za djecu te terene za razne sportove poput odbojke na pijesku. Ove dodatne usluge i sadržaji čine boravak na plažama u Poreču još ugodnijim i raznovrsnijim za posjetitelje svih dobnih skupina.

U nastavku je ispunjen PL obrazac za plažu hotela Materada.

1. Grad, općina, županija, naziv plaže		9. Da li plaža ima Plavu zastavu?	
Županija: Istarska Grad/općina: Poreč Naziv plaže: Plaža hotela Materada		a) da ☒	Za koje godine? 2023.,2022.,2021.,2020.
		b) ne ☐	
2. Dužina plaže:		10. Da li je plaži dozvoljen pristup kućnim ljubimcima?	
<input type="text" value="250"/> m		a) da ☐	
Površina plaže:		b) ne ☒	
<input type="text" value="-"/> m ²			
3. Klasifikacija plaže:		11. Da li se sustavno prati kakvoća mora po Uredbi o kakvoći mora za kupanje (NN 73/08)?	
a) prirodna ☐	b) uređena ☐	a) da ☒	
- udaljena ☐	- mjesna ☐	b) ne ☐	
- ruralna ☐	- urbana ☐		
	- plaža turističkog kompleksa ☒		
4. Ukoliko je prethodni odgovor pod a, odredite stupanj zaštite plaže:		12. Koliki je procijenjeni sadašnji vršni kapacitet plaže u glavnoj turističkoj sezoni?	
- potpuna zaštita ☐		<input type="text" value="-"/> kupača	
- djelomična zaštita ☐			
- bez zaštite ☐			
5. Tip plaže prema značajkama plažnog sedimenta:		13. Da li je plaža prilagođena osobama s posebnim potrebama?	
Geološki sastav		a) da ☐	
Pijesak ☐	☒	b) ne ☒	
Sitni šljunak ☐			
Šljunak ☒			
Kamen ☒			
Stijene ☐			
Beton ☒			
Ostalo ☐			

Slika 7 PL obrazac 1

Izvor 11 Izrada autorice

6. Dostupnost (prilaz) plaži: a) asfaltirana cesta ☐ b) samo morski prilaz ☐ c) bijela cesta ☒ X d) morski prilaz ☐ - samo za iskrcaj putnika ☐ - uređeno pristajalište ☐ e) pješačka staza ☒ X f) obalni put ☐ f) nešto drugo, navedite što		14. Temeljem utvrđenog stanja, što karakterizira plažu? Prirodni resursi ☐ zabava ☒ X animacija ☐ sport i rekreacija ☒ X gastro ponuda ☒ X odmor i relaksacija ☐ bijeg od svakodnevice ☐ nudizam ☐ ponuda za kućne ljubimce ☐ događanja ☐ zdravstvene pogodnosti ☐ škola plivanja ☐ nešto drugo? (Upišite što!) ☐																						
7. Da li je plaža pod koncesijom? a) da ☒ X od 2013. do ☐ b) ne ☐		15. Da li su određene granice pomorskog dobra? a) da ☒ X b) ne ☐ c) djelomično (objašnjenje) ☐																						
8. Ako postoji koncesija (koncesijsko odobrenje), što obuhvaća koncesija (koncesijsko odobrenje)? <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Koncesija</th> <th>Koncesijsko odobrenje</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a) korištenje plaže</td> <td>☒ X</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>b) ugostiteljske objekte</td> <td>☒ X</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>c) sportske sadržaje</td> <td>☒ X</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>d) parkiralište</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>e) sanitarni čvor</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> <tr> <td>f) ostalo (navedite što!)</td> <td>☐</td> <td>☐</td> </tr> </tbody> </table>			Koncesija	Koncesijsko odobrenje	a) korištenje plaže	☒ X	☐	b) ugostiteljske objekte	☒ X	☐	c) sportske sadržaje	☒ X	☐	d) parkiralište	☐	☐	e) sanitarni čvor	☐	☐	f) ostalo (navedite što!)	☐	☐	16. Da li imate interes za uređenje postojećih i novih plažnih prostora? a) da ☐ b) ne ☒ X	
	Koncesija	Koncesijsko odobrenje																						
a) korištenje plaže	☒ X	☐																						
b) ugostiteljske objekte	☒ X	☐																						
c) sportske sadržaje	☒ X	☐																						
d) parkiralište	☐	☐																						
e) sanitarni čvor	☐	☐																						
f) ostalo (navedite što!)	☐	☐																						

Slika 8 PL obrazac 2

Izvor 12 Izrada autorice

6.2. Tematizacija plaža

U sljedećoj tablici bit će navedene postojeće i moguće teme plaža u Poreču. Trenutno, tematizacija plaža u Poreču je tek u početnim fazama razvoja. Samo neke od plaža na popisu imaju jasno definiranu temu, ali to nije široko rasprostranjeno niti implementirano. Većina informacija o temama plaža dostupna je putem web stranice Turističke zajednice Grada Poreča, dok su na samim plažama prisutni tek poneki znakovi koji ukazuju na određenu temu. Ovo ukazuje na potencijal za daljnji razvoj i poboljšanje iskustva za posjetitelje kroz proširenje postojeće tematizacije.

Tablica 5 Plaže s tematizacijom

Naziv plaže	Tema /prijedlog plaže
1. Astra	Plaža za obitelji s djecom
2. Barbaran	Plaža sa sportskim i rekreativnim sadržajima
3. Bellevue	Plaža za obitelji s djecom
4. Bijela Uvala	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
5. Brulo	Plaža sa sportskim i rekreativnim sadržajima
6. Crnika	Plaža za obitelji s djecom
7. Červar-Porat	Urbana promenadna plaža
8. D'or	Plaža sa zabavnim sadržajima za mlade
9. Exclusive	Resort plaža/ Romantična plaža
10. Galeb	Resort plaža/ Nudistička plaža
11. Galijot	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
12. Gradsko kupalište	Urbana promenadna plaža/ Plaža za obitelji s djecom
13. Hawaii	Plaža za obitelji s djecom
14. Hotela Delfin	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
15. Hotela Materada	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
16. Hotela Mediteran	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
17. Hotela Molindrio	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
18. Hotela Parentium	Resort plaža/ Romantična plaža
19. Hotela Parentino	Urbana promenadna plaža
20. Kampa Ulika	Nudistička plaža
21. Kampa Zelena Laguna	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
22. Lotosi	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
23. Materada Sjever	Plaža za obitelji s djecom
24. Porto Bussola	Ronilačka plaža
25. Puntica	Romantična plaža
26. Saladinka-Sv.Martin	Plaža za surfere
27. Santa Marina	Romantična plaža
28. Tarska Vala	Plaža za pse

29. Val Adria Family Plaža	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
30. Val Marea Sandy Family Plaža	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
31. Val Maro Family Plaža	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
32. Val Miramare Relax Plaža	Resort plaža/ Romantična plaža
33. Val Parentino Family Plaža	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
34. Val Riviera Relax Plaža	Resort plaža/ Romantična plaža
35. Val Sunrise Family Plaža	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
36. Val Sunset V Level Family Plaža	Resort plaža/ Plaža za obitelji s djecom
37. Valeta	Resort plaža/ Plaža sa sportskim i rekreativnim sadržajima

Izvor 13 <https://www.myporec.com/hr/otkrijte-porec/plaze/plaze-u-porecu>

Tematizacija plaža u Poreču trenutno nije u potpunosti razvijena. Kao što je ranije već spomenuto, proširenje postojećih tema moglo bi smanjiti pritisak posjetitelja na pojedinim plažama. Na taj način bi se posjetitelji mogli rasporediti po plažama prema vlastitim preferencijama, čime bi poboljšalo ukupno iskustvo boravka na plažama. U gradu Poreču i okolici prevladavaju plaže za obitelji s djecom.

Teme koja dominiraju među plažama Poreča su plaže za obitelji s djecom i resort plaže. Obje kategorije imaju po 19 plaža. Ovaj podatak nije iznenađujući, s obzirom na to da se u Poreču nalazi mnogo turističkih objekata uz samu obalu, a plaže za obitelji s djecom nude raznolike, nespecifične sadržaje. Također, broj plaža ove vrste odražava karakter turizma u gradu Poreču.

Sljedeći broj tema odnosi se na temu romantičnih plaža, ima 5 plaža takve vrste. To su mirnije plaže, koje su prilagođene parovima.

Plaže sa sportskim i rekreativnim sadržajima te urbane promenadne plaže. Svaka kategorija ima po 3 plaže u destinaciji. Ovaj podatak ukazuje da u destinaciji gostima se pruža mogućnost sportske rekreacije. Urbanih promenadnih plaža isto ima po 3 plaže, koje se nalaze u blizini urbanog područja ili samog centra grada.

Nudističkih plaža ima samo dvije, što ukazuje na to da je trend nudizma je u velikom padu. Ovaj trend nije samo vidljiv u Poreču, već i u mnogim drugim turističkim destinacijama.

Najmanje je plaža sa zabavnim sadržajima, za surfere, za pse te ronilačkih plaža svega po jedna plaža u svakoj od ovih kategorija. Proširenjem broja plaža u ovim specifičnim kategorijama moglo bi značajno poboljšati turističku ponudu Poreča i turističko iskustvo te privući širu publiku.

7. Rezultati empirijskog istraživanja

U ovom poglavlju bit će predstavljeni rezultati ispitivanja lokalnog stanovništva. Anketiranje je provedeno sa ciljem prikupljanja relevantnih podataka o percepcijama, stavovima i ponašanju lokalne zajednice u vezi sa specifičnim predmetom istraživanja, tj. plažama. Pitanja u anketi bila su raspoređena u šest skupina, pažljivo osmišljenih kako bi se obuhvatili svi aspekti istraživačkog problema.

Pitanja demografskog profila bila su smještena na početku ankete. Ova strategija je primijenjena kako bi se osiguralo prikupljanje osnovnih informacija o ispitanicima prije nego što započnu s odgovorima na složenija pitanja vezana uz predmet istraživanja. Pitanja koja su izravno vezana za predmet istraživanja nalazila su se nakon demografskog dijela. Ovaj pristup je odabran kako bi se izbjeglo da se ispitanici osjećaju nelagodno odmah na početku ankete, što bi moglo dovesti do odustajanja ili davanja netočnih odgovora. Smještanjem ključnih pitanja u sredinu ankete, nastojalo se osigurati postupno uvođenje ispitanika u istraživačku temu, čime se povećava kvaliteta i iskrenost dobivenih odgovora.

7.1. Ciljevi i metode empirijskog istraživanja

Cilj ovog istraživanja provedenog među lokalnim stanovništvom grada Poreča je stjecanje uvida u zadovoljstvo upravljanja plažama u Poreču, te procjena u kojoj mjeri upravljanje plažama pogoduje turistima u odnosu na lokalno stanovništvo. Također, istraživanje ima za cilj prikupljanje podataka o važnim obilježjima plaža i učestalosti korištenja dostupnih sadržaja. Važno je istražiti bi li veće sudjelovanje lokalnog stanovništva u upravljanju plažama doprinijelo boljoj kontroli nad vlastitim okolišem te što bi konkretno doprinijelo lokalnoj zajednici. Prije analize socio-demografskog profila ispitanika, istražit će se kako socijalni faktori utječu na kvalitetu iskustva na plažama. Socio-demografski profil ispitanika pružit će uvid u dob, spol te razinu obrazovanja ispitanika.

Istraživanje je provedeno putem anonimnog anketnog upitnika među 100 lokalnih stanovnika grada Poreča koji koriste plaže na području grada. Upitnik je proveden online u ožujku 2024. godine i distribuiran putem prijatelja i poznanika iz Poreča te objavljen na društvenim mrežama u grupama lokalnih zajednica. Upitnik je sastavljen od 24 pitanja koja su obuhvaćala zadovoljstvo lokalnog stanovništva upravljanjem plažama, korištenje dostupnih sadržaja na plažama, prirodna obilježja plaža, socijalne aspekte na plažama te demografska pitanja o spolu, dobi i stupnju obrazovanja.

7.2. Hipoteze istraživanja

Prije samog početka istraživanja, postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Domaće stanovništvo je zadovoljno s upravljanjem plažama Poreča.

H2: Upravljanje plažama Poreča je više fokusirano na zadovoljenje potreba turista nego lokalnog stanovništva.

H3: Prirodna obilježja plaža su izuzetno važna za domaće stanovništvo.

H4: Lokalno stanovništvo Poreča nije uključeno u upravljanju plažama Poreča.

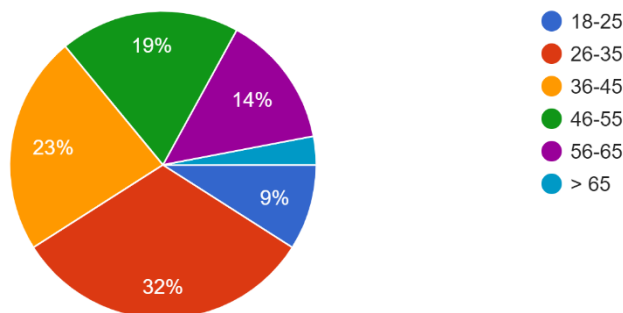
H5: Socijalni faktori negativno utječu na kvalitetu iskustva na plažama

U sljedećem će se poglavlju hipoteze opovrgnuti ili potvrditi na temelju rezultata istraživanja.

7.3. Rezultati istraživanja

Prije nego što će se prikazati rezultati samog istraživanja, otkrit će se socio-demografski profil ispitanika, čime će se dobiti uvid u karakteristike populacije koja je sudjelovala u istraživanju.

100 odgovora

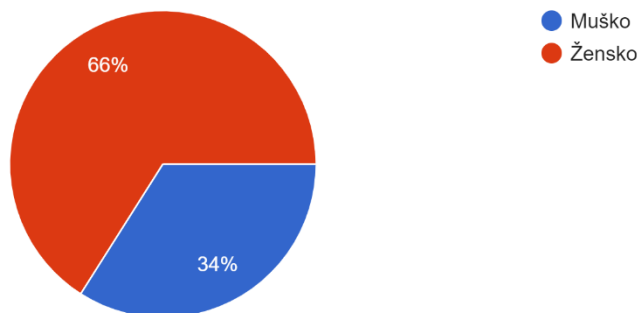

Grafikon 1 Dob ispitanika

Izvor 14 Istraživanje autorice

Što se tiče dobne strukture ispitanika, u anketi su sudjelovali ispitanici različitih dobnih skupina. Dominirala je dobna skupina mladih od 26-35 godina koja je činila 32% ispitanika. Zatim slijedi dobna skupina od 36-45 godina s udjelom od 23%. Nešto manji dio ispitanika činili su ispitanici srednjih godina i stariji, od 46-55 godina (19%) te od 56-65 godina (14%). Preostalih 12%, većinom su činili mladi od 18-25 godina, dok su ostalo stariji od 65 godina.

100 odgovora

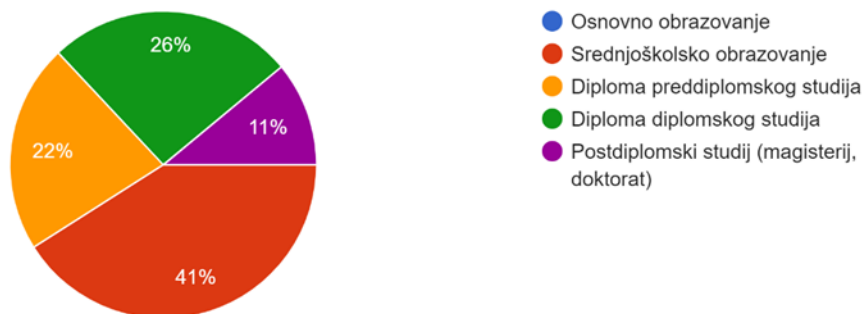

Grafikon 2 Spol ispitanika

Izvor 15 Istraživanje autorice

Drugo pitanje u ovoj skupini odnosilo se na informacije o spolu ispitanika. Iz grafa je vidljivo da je u ovom istraživanju dominirao ženski spol, koji je činio 66% ispitanika. Muški spol je bio zastupljen s 34% ispitanika.

100 odgovora

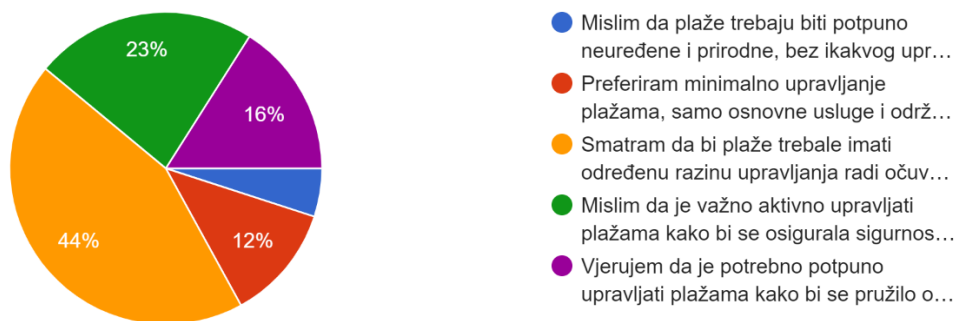

Grafikon 3 Stupanj obrazovanja

Izvor 16 Istraživanje autorice

Zadnje pitanje u ovoj skupini bilo je informacija o stečenom stupnju obrazovanja ispitanika. Skoro polovica ispitanika, njih 41%, ima završeno srednjoškolsko obrazovanje. Diplomski studij završilo je 26% ispitanika dok je preddiplomski studij završilo 22% ispitanika. Samo 11% ispitanika ima završen postdiplomski studij, dok nitko nema samo osnovno obrazovanje.

100 odgovora

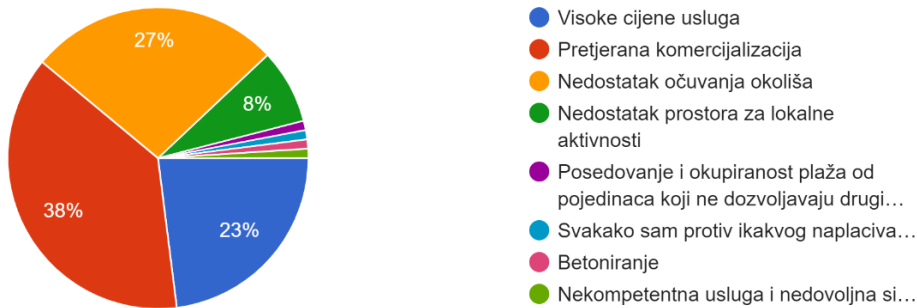

Grafikon 4 Stav prema upravljanju plažama Poreča

Izvor 17 Istraživanje autorice

Rezultati odgovora na pitanje kakav je njihov stav prema upravljanju plažama Poreča pokazala su kako je najveći dio od 100 ispitanika, tj. njih 44% odgovorilo da smatra da bi plaže trebale imati određenu razinu upravljanja radi očuvanja okoliša i sigurnosti, ali bez prevelike intervencije. Potom 23% ispitanika je odgovorilo da misli da je važno aktivno upravljati plažama kako bi se osigurala sigurnost, čistoća i udobnost posjetitelja. 16% ispitanika vjeruje da je potrebno potpuno upravljati plažama kako bi se pružilo optimalno iskustvo posjetiteljima i očuvala okolišna održivost. Nešto manje ispitanika, točnije 12% preferira minimalno upravljanje plažama, samo osnovne usluge i održavanje.

100 odgovora

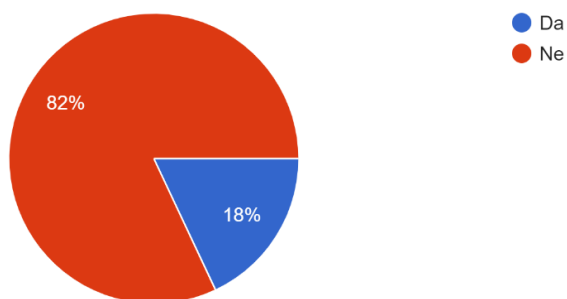

Grafikon 5 Najproblematičniji ili najmanje zadovoljavajući aspekti upravljanja plažama

Izvor 18 Istraživanje autorice

Drugo pitanje se odnosilo na aspekte, odnosno segmente upravljanja plažama koji se smatraju najproblematičnijima ili najmanje zadovoljavajućima za domaće stanovništvo. 38% ispitanika izjasnilo je pretjeranu komercijalizaciju. Drugi po brojnosti, odnosno 27% ispitanika odgovorila je nedostatak očuvanja okoliša. Malo manji postotak, 23% njih visoke cijene usluga na plažama. 8% ispitanika izjasnilo je nedostatak prostora za lokalne aktivnosti, a 4% ispitanika odabralo je stavku „ostalo“ te su spomenuli posjedovanje i okupiranje plaža od pojedinaca koji ne dozvoljavaju drugim kupcima da koriste te dijelove plaže. Protivljenje ikakvom naplaćivanju, moglo bi se dodati skupini pretjerane komercijalizacije. Zadnji odgovor što su ispitanici spomenuli je nekompetentna usluga i nedovoljna sigurnost na plažama.

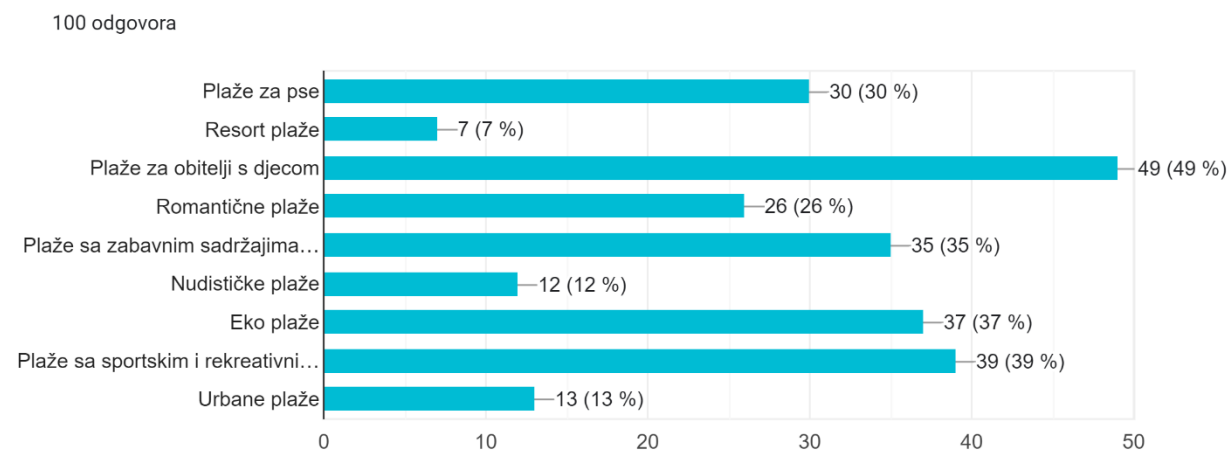
100 odgovora

Grafikon 6 Potrebe i preferencije za upravljanje plažama

Izvor 19 Istraživanje autorice

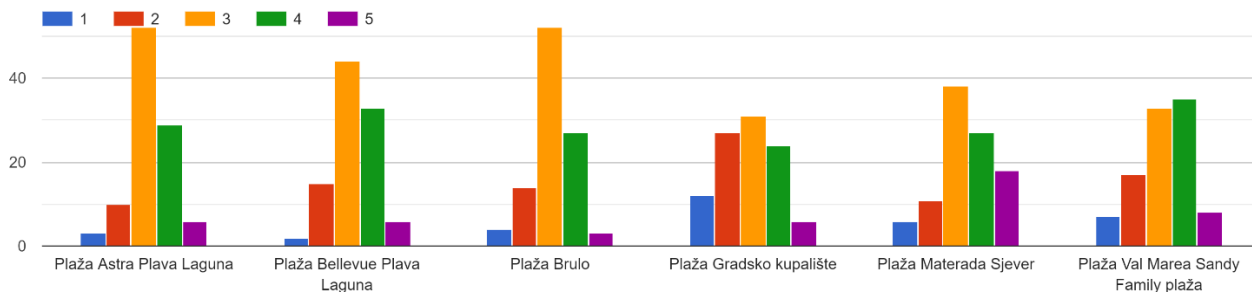
Na pitanje smatra li se da se potrebe i preferencije domaćeg stanovništva uzimaju se u obzir prilikom upravljanja plažama većina ispitanika njih 82%, smatra ne, dok 18% njih smatra da da.

Grafikon 7 Tipovi tematizacija koje preferiraju

Izvor 20 Istraživanje autorice

Kod pitanja o tipovima tematizacija plaža koje preferiraju, anketirani su imali mogućnost višestrukog odabira među 9 ponuđenih tema. Najpopularnija plaža pokazala se plaža za obitelji s djecom (49%), što govori o fokusu interesa posjetitelja plaža. Sljedeća po redu je plaža sa sportskim i rekreativnim sadržajima (39%), time bi se moglo zaključiti da su sport i rekreacija sekundarna motivacija. Po brojnosti ih prate: eko plaža (37%) i plaža sa zabavnim sadržajima za mlade (35%). Potom slijede: plaža za pse (30%) i romantična plaža (26%). Mali broj ispitanika preferira urbanu plažu (13%) i nudističku plažu (12%), a najmanje resort plažu (7%).

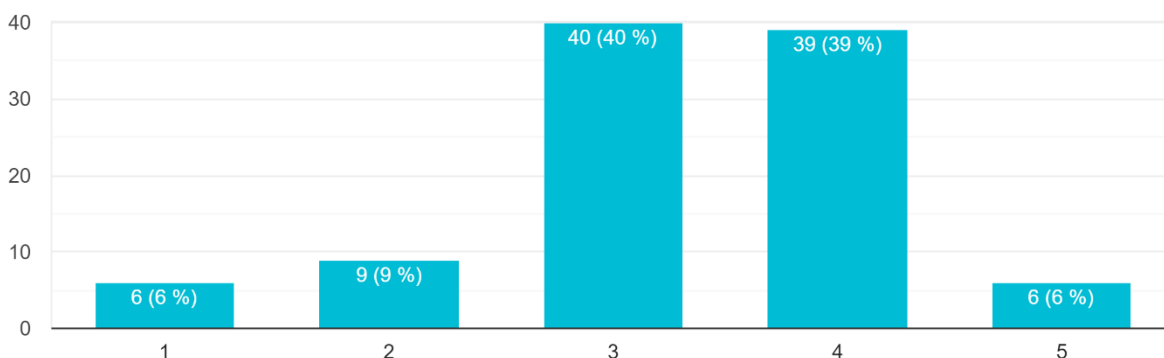

Grafikon 8 Stupnjevi zadovoljstva plaža

Izvor 21 Istraživanje autorice

Nakon tematizacije plaža, slijedi stupanj zadovoljstva šest odabranih plaža na području grada Poreča. Plaža koja je postigla najbolji stupanj zadovoljstva je Val Marea Sandy Family plaža. Pruža pogled na grad te se nalazi u sklopu hotela Marea u gradskom naselju Špadići. Ostale plaže su vidljivo ocjenjene sa stupnjem prosjeka. Kod plaže Gradsko kupalište vidljivo je da su ispitanici podijeljenih mišljenja, prisutni su stupnjevi zadovoljstva i nezadovoljstva, ali u konačnici je prevladao stupanj prosjeka. Prema ovim rezultatima može se zaključiti da su ispitanici prosječno zadovoljni navedenim plažama na području grada Poreča.

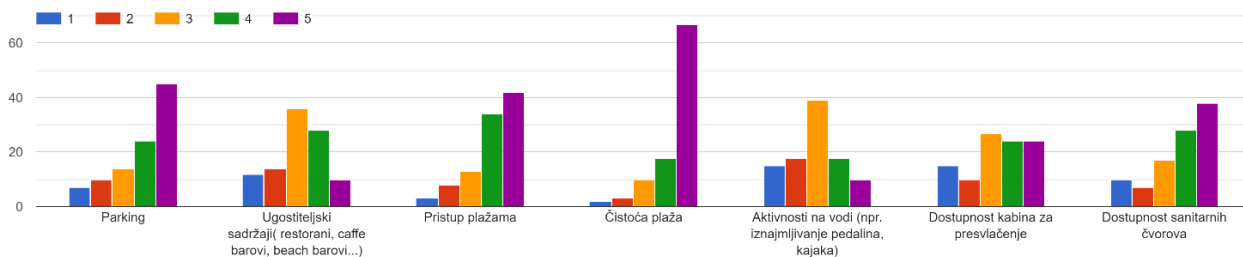
100 odgovora

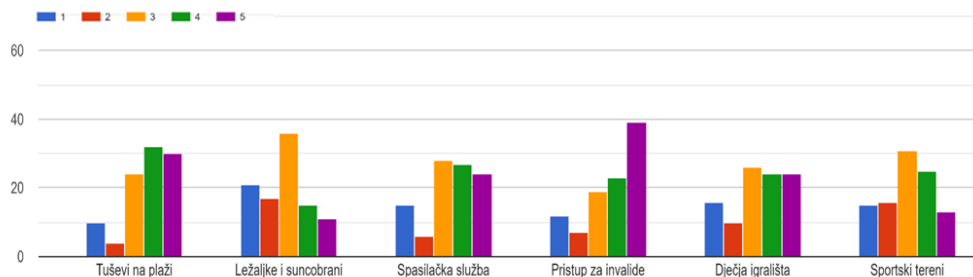

Grafikon 9 Sveukupno zadovoljstvo plažama

Izvor 22 Istraživanje autorice

Pitanje o sveukupnom zadovoljstvu plažama grada Poreča pokazalo je dobre rezultate. Njih 40% dalo je ocjenu dobar, a samo 1% manje (39%) dalo je ocjenu vrlo dobar. Ujedno, njih 9% dalo je ocjenu dovoljan. Ocjene nedovoljan i odličan dao je jednak broj ispitanika, po 6%. Ovi rezultati pokazuju da ispitanici iz grada Poreča nisu niti zadovoljni niti nezadovoljni plažama koje se nalaze na području grada Poreča.

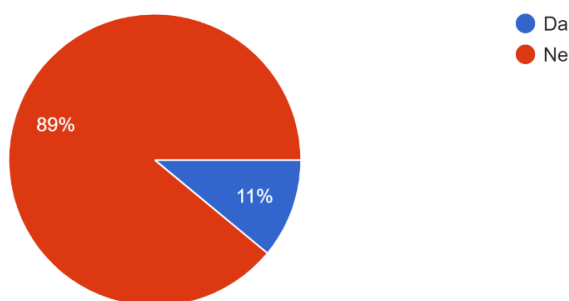

Grafikon 10 Obilježja plaža

Izvor 23 Istraživanje autorice

Iz grafikona 7 je vidljivo da je čistoća plaže dobila najvišu ocjenu 5, s 67% ispitanika koji su izrazili visoko zadovoljstvo. Osim čistoće plaže, drugo važno obilježje plaže je parking, za što je 45% ispitanika dalo visoku ocjenu. Usko vezano uz to je pristup plažama, koji je također vrlo bitan, s 42% ispitanika koji su ga visoko ocijenili. Može se naslutiti da starijim generacijama pristup za invalide ima veliku važnost, s 39% ispitanika koji su to istaknuli. Uz to, dostupnost sanitarnih čvorova je također bitna, s 38% ispitanika. Ispitanici su ocijenili tuševe na plaži ocjenom 4. Ostala navedena obilježja poput: ugostiteljskih sadržaja, aktivnosti na vodi, ležaljki i suncobrana i dječjih igrališta su ocijenjena ocjenom 3. Ovo se može povezati sa visokim cijenama usluga, što je jedan od najproblematičnijih aspekata upravljanja plažama za domaće stanovništvo.

100 odgovora

Grafikon 11 Plaže pod koncesijama

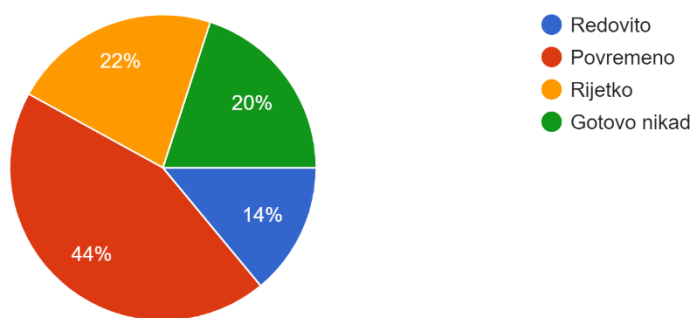
Izvor 24 Istraživanje autorice

Zadnje pitanje u ovoj skupini bilo je vezano uz to trebaju li plaže biti pod koncesijama. Najveći dio ispitanika, 89%, smatra da plaže ne trebaju biti pod koncesijama dok njih 11% smatra da bi trebale biti pod koncesijama.

Ovim pitanjima hipoteza 1 je opovrgnuta na temelju rezultata istraživanja. Ispitanici su na pitanje o tome da li se uzimaju u obzir potrebe i preferencije domaćeg stanovništva odgovorili negativno. Navedeno ukazuje na percepciju da upravljanje plažama ne ukazuje dovoljno interese lokalne zajednice. Također, kada je riječ o općem zadovoljstvu plažama na području grada Poreča, većina ispitanika izrazila je neutralan stav, što znači da nisu zadovoljni niti nezadovoljni.

Sljedeća skupina pitanja u anketi odnosi se na utjecaj upravljanja plažama Poreča i lokalnog stanovništva.

100 odgovora

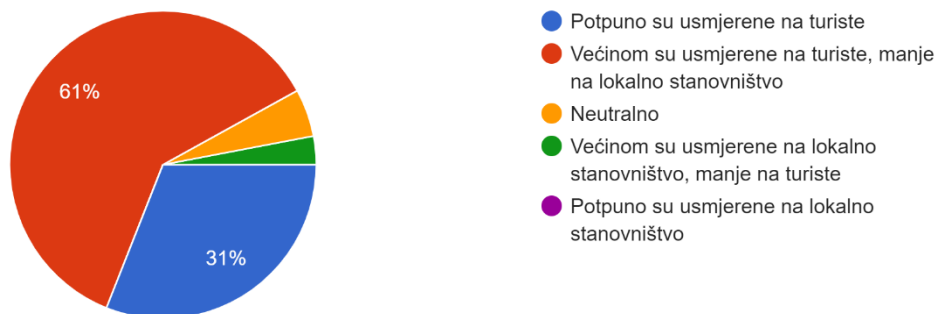

Grafikon 12 Korištenje dostupnih sadržaja na plažama

Izvor 25 Istraživanje autorice

Od ispitanika se u ovom pitanju tražilo da izjasne učestalost korištenja dostupnih sadržaja na plažama. Većina, tj. 44% izjavila je da povremeno koristi sadržaje na plažama. Skoro četvrtina ispitanika rekla je da rijetko koristi sadržaje. Nešto manje, tj. 20% ispitanika, izjasnilo se da gotovo nikad ne koristi dostupne sadržaje. Manjina, 14%, tvrdi da redovito koristi sadržaje dostupne na plažama.

100 odgovora

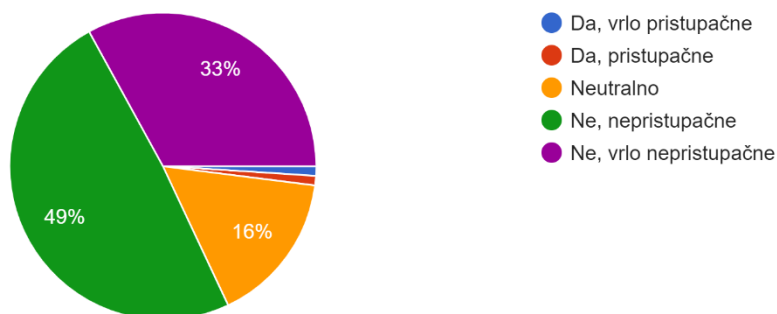

Grafikon 13 Usmjerenost plaža na zadovoljenje potreba turista

Izvor 26 Istraživanje autorice

Od ispitanika se tražilo da daju svoje mišljenje o tome u kojoj mjeri su plaže u Poreču trenutno usmjerene na zadovoljenje potreba turista u odnosu na lokalno stanovništvo. Veća polovica, 61% ispitanika, smatra da su plaže većinom usmjerene na turiste, a manje na lokalno stanovništvo. Trećina ispitanika smatra da su potpuno usmjerene na turiste. Mali dio ispitanika je neutralno, a najmanje njih smatra da su plaže u potpunosti usmjerene na turiste.

100 odgovora

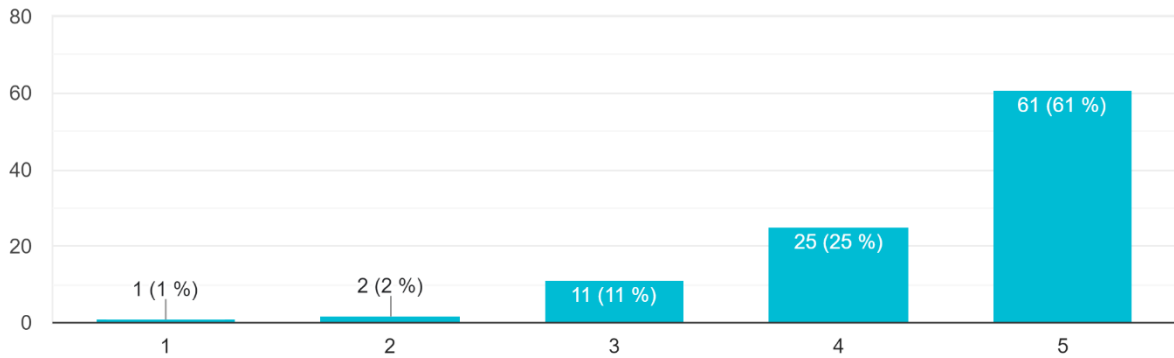

Grafikon 14 Pristupačnost cijena za domaće stanovništvo

Izvor 27 Istraživanje autorice

Na pitanje o mišljenju o pristupačnosti cijena sadržaja na plažama za domaće stanovništvo, 49% ispitanika smatra da su cijene nepristupačne. Nešto manje, njih 33%, smatra da su vrlo nepristupačne. Dobar dio ispitanika ima neutralno mišljenje. Pojedini ispitanici ipak smatraju da su cijene pristupačne lokalnom stanovništvu.

100 odgovora

Grafikon 15 Potreba za prilagođavanjem politike upravljanja plažama

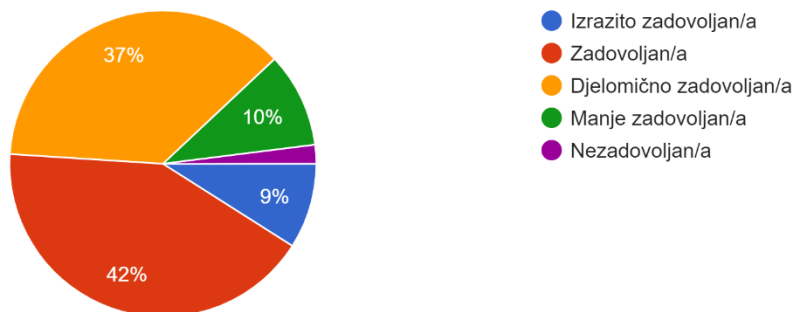
Izvor 28 Istraživanje autorice

U grafikonu 12 se može vidjeti da je 61% ispitanika izjavilo da je vrlo bitno prilagoditi politike upravljanja plažama kako bi se bolje zadovoljile potrebe lokalnog stanovništva. Drugih 25% ispitanika smatra da je važno prilagoditi politike upravljanja. Određeni dio ispitanika je podijeljenog mišljenja.

Sljedeća hipoteza je potvrđena. Ispitanici su na pitanje o mišljenju u kojoj mjeri su plaže usmjerene na zadovoljenje potreba turista u odnosu na lokalno stanovništvo, 61% ispitanika je odgovorilo da su većinom usmjerene na turiste, manje na lokalno stanovništvo. Na pitanje o pristupačnosti cijena za domaće stanovništvo pokazalo je da 49% ispitanika smatra cijene nepristupačnima. Na kraju, smatra se da su plaže ponajprije upravljane kako bi zadovoljile potrebe turista, a ne lokalne zajednice.

Sljedeća skupina pitanja odnosi se na prirodna obilježja plaža u Poreču.

100 odgovora

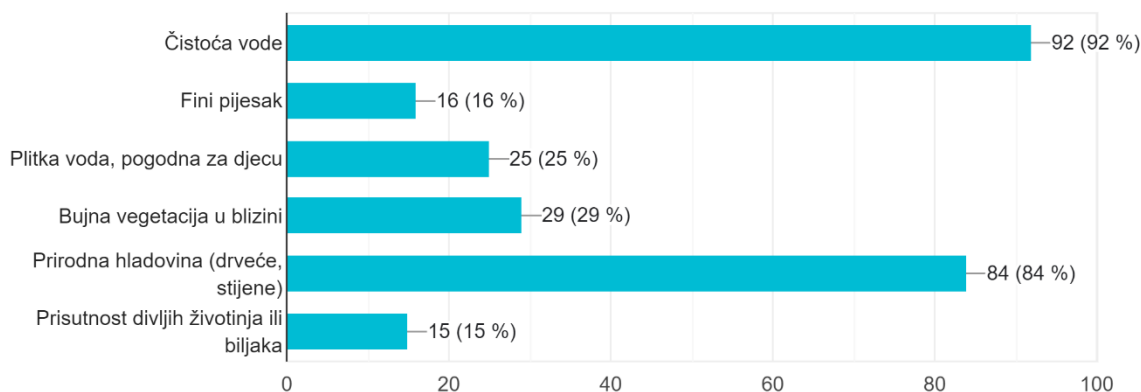

Grafikon 16 Opće zadovoljstvo prirodnim obilježjima plaža u Poreču

Izvor 29 Izrada autorice

Ključno pitanje ovog istraživanja odnosi se na zadovoljstvo prirodnim obilježjima plaža, a rezultati su bili očekivani. Skoro polovica ispitanika, njih 42% izjasnila se zadovoljnima. Djelomično zadovoljnih je 37%, dok je 10% ispitanika manje zadovoljno. Važno je naglasiti da je 9% ispitanika izrazito zadovoljno prirodnim obilježjima plaža, dok je samo 2% ispitanika nezadovoljno. Ovi rezultati pokazuju da većina ispitanika je zadovoljno prirodnim karakteristikama plaža u Poreču, ali postoji prostor za poboljšanje kako bi se povećala razina zadovoljstva među lokalnim stanovništvom i turistima.

100 odgovora

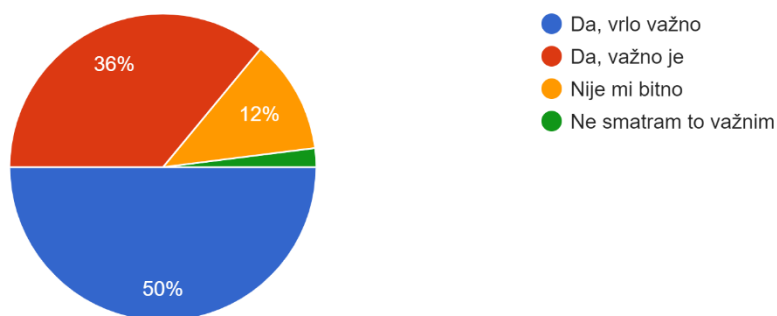
Grafikon 17 Prirodne karakteristike plaža

Izvor 30 Istraživanje autorice

Ispitanici su imali mogućnost odabrati više odgovora između šest ponuđenih opcija kada je riječ o prirodnim karakteristikama plaža koje smatraju najvažnijima. Najvažnija karakteristika je čistoća

vode, za ovu karakteristiku se složilo 92% ispitanika, druga najvažnija je prirodna hladovina (drveće, stijene) koju je izdvojilo 84% ispitanika. Nadalje slijede: bujna vegetacija (29% ispitanika) i plitka voda koja je pogodna za djecu (25% ispitanika). Manji postotak koji ne treba zanemariti čine fini pijesak (16% ispitanika) te prisutnost divljih životinja ili biljaka (15% ispitanika).

100 odgovora

Grafikon 18 Važnost biološke raznolikosti

Izvor 31 Istraživanje autorice

Kod idućeg pitanja od ispitanika se tražilo da daju vlastiti stav o biološkoj raznolikosti na plažama Poreča poput: morskih školjki, rakova i ptica. Polovica ispitanika (50%) izjavilo je da je biološka raznolikost vrlo važna na plažama, a nešto manje ispitanika (36%) smatra da je biološka raznolikost nešto manje važna. Manji dio ispitanika (12%) zaključilo je da biološka raznolikost na plažama nije bitna, a samo 2% ispitanika biološku raznolikost ne smatra važnom za plaže.

Na temelju rezultata, potrebno je prilagoditi politike upravljanja plažama kako bi se bolje ujednačile potrebe turista i lokalnog stanovništva. Takav pristup može uključivati niže cijene za domaće posjetitelje, više sadržaja prilagođenim lokalnim potrebama, te aktivno uključivanje domaćeg stanovništva u procese planiranja i donošenja odluka vezanih za upravljanje plažama. Ovakve promjene mogu doprinijeti boljoj ravnoteži između turističkog razvoja i kvalitete života lokalnog stanovništva. Time bi se osigurao održiviji i pravedniji razvoj obalnog područja.

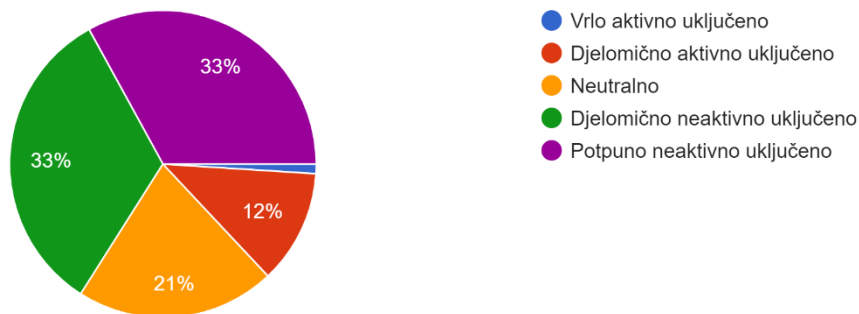
Hipoteza 3 je potvrđena. Ispitanici su izrazili zadovoljstvo prirodnim obilježjima plaža u Poreču, uključujući: šljunčane plaže, morsku floru i faunu te čistoću vode, itd. Osim toga, biološka raznolikost, poput prisutnosti: morskih školjki, rakova i ptica, smatra se vrlo važnom za domaće

stanovništvo. Rezultati ukazuju na to da lokalno stanovništvo pridaje veliku važnost očuvanju i održavanju prirodnih aspekata plaža.

Valja naglasiti da prirodna obilježja plaža igraju ključnu ulogu u svakodnevnom životu lokalnog stanovništva. Pojedinci koriste plaže ne samo za rekreaciju i opuštanje, već i za aktivnosti kao što su: ribolov i ronjenje. Ovi elementi prirodnog okruženja omogućavaju lokalnom stanovništvu da održava blizak odnos s prirodom, što dodatno pojačava njihovu želju za očuvanjem tih područja.

Sljedeća skupina pitanja odnosi se na uključenost lokalnog stanovništva Poreča u upravljanju plažama.

100 odgovora

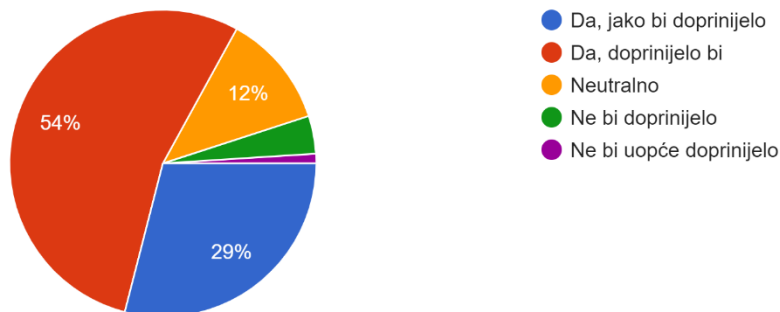

Grafikon 19 Uključenost lokalnog stanovništva u proces upravljanja

Izvor 32 Istraživanje autorice

Iz grafikona je vidljivo da ispitanici imaju podijeljena mišljenja tome u kojoj mjeri lokalno stanovništvo Poreča uključeno u proces odlučivanja o upravljanju plažama. Podjednak broj ispitanika (33%) izjavilo je da lokalno stanovništvo je potpuno neaktivno uključeno odnosno djelomično neaktivno uključeno u proces odlučivanja o upravljanju plažama. Skoro četvrtina ispitanih (21%) ima neutralno mišljenje. Samo 12% ispitanika tvrdi da je lokalno stanovništvo aktivno uključeno u proces upravljanja, dok 1% vjeruje da je stanovništvo vrlo aktivno uključeno.

100 odgovora

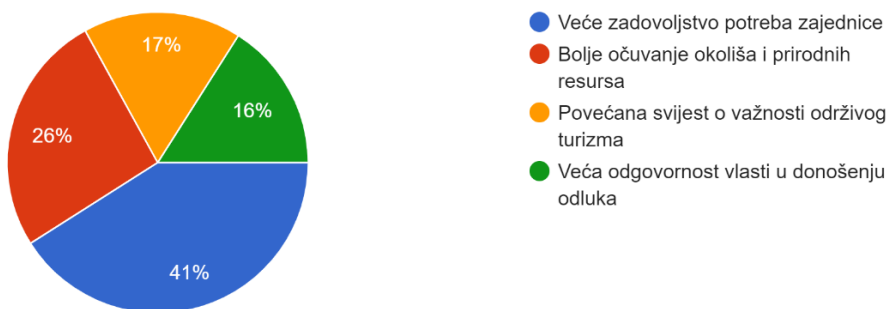

Grafikon 20 Stavovi o većem sudjelovanju lokalnog stanovništva u upravljanju plaža

Izvor 33 Istraživanje autorice

Predzadnje pitanje u ovoj skupini tražilo je od ispitanika da izraze vlastiti stav o tome bi li veće sudjelovanje lokalnog stanovništva u upravljanju plažama doprinijelo boljoj kontroli nad vlastitim okolišem. Više od polovice ispitanika (54%) smatra da bi to doprinijelo boljoj kontroli nad okolišem, dok 29% ispitanika vjeruje da bi to značajno doprinijelo. Jedan dio ispitanika, 12%, ima neutralno mišljenje, a 4% smatra da veće sudjelovanje ne bi doprinijelo boljoj kontroli. Najmanji broj ispitanika ne vidi nikakav doprinos u vezi s boljom kontrolom nad okolišem.

100 odgovora

Grafikon 21 Koristi većeg uključivanja lokalnog stanovništva

Izvor 34 Istraživanje autorice

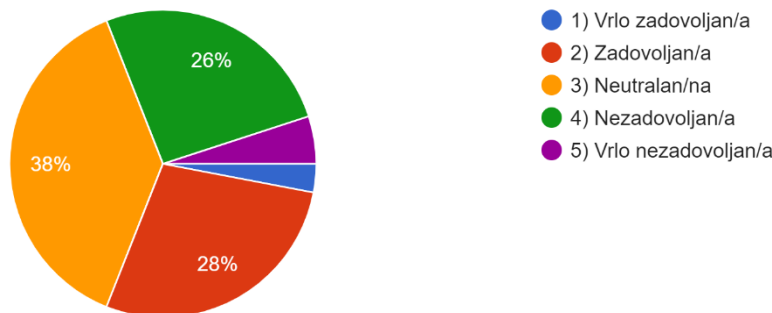
Ovo pitanje može se nadovezati na prethodno postavljeno pitanje jer se tražilo od ispitanika da izdvoje koristi koje bi doprinijele od većeg uključivanja lokalnog stanovništva. Najveći broj ispitanika (41%) izdvojilo je veće zadovoljstvo potreba zajednice. Sljedeće, 26% ispitanika istaknulo je bolje očuvanje okoliša i prirodnih resursa. Skoro isti postotak ispitanika izdvojilo je

korist povećane svijesti o važnosti održivog turizma te korist veće odgovornosti vlasti u donošenju odluka.

Hipoteza 4 je potvrđena bazirana rezultatima istraživanja. Ispitanici smatraju da lokalno stanovništvo nije dovoljno uključeno u proces donošenja odluka o upravljanju plažama. Veće sudjelovanje lokalnog stanovništva u upravljanju plažama doprinijelo bi boljoj kontroli nad vlastitim okolišem. Povećanje uključenosti lokalne zajednice donijelo bi niz koristi, uključujući veće zadovoljstvo potreba zajednice, bolje očuvanje okoliša i prirodnih resursa te povećanu svijest o važnosti održivog turizma.

Utjecaj socijalnih faktora na kvalitetu iskustva na plažama je zadnja grupa pitanja u anketi.

100 odgovora

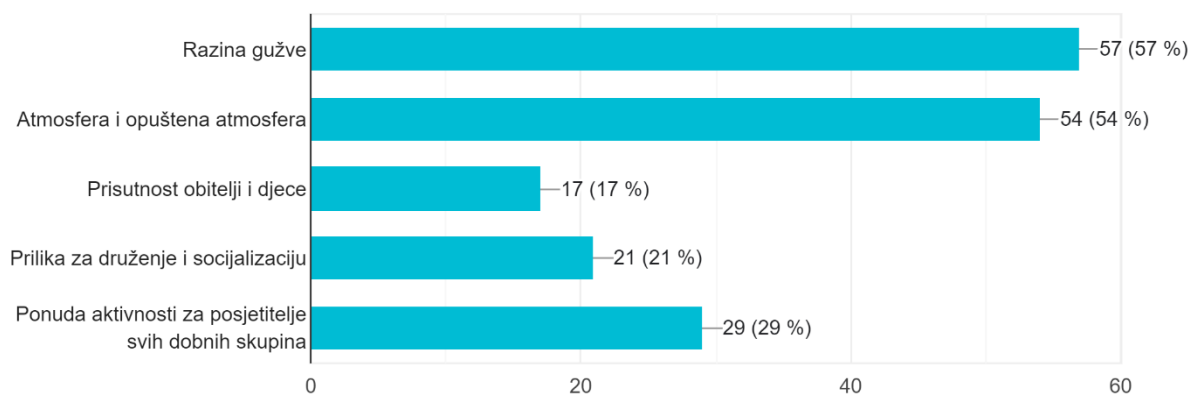

Grafikon 22 Trenutno zadovoljstvo u socijalnim aspektima upravljanja plažama

Izvor 35 Istraživanje autorice

Od ispitanika se tražilo da izraze stupanj zadovoljstva socijalnim aspektima upravljanja plažama, kao što su gužva, atmosfera i interakcija s drugim posjetiteljima. Većina ispitanika (38%) izrazila je neutralan stav prema ovim aspektima. Gotovo 28% ispitanika izjavilo je zadovoljstvo socijalnim aspektima, dok je 26% ispitanika nezadovoljno. Manjina ispitanika (5%) je vrlo nezadovoljna socijalnim aspektima, a samo 3% je vrlo zadovoljno. Vidljivo je da postoji značajan udio ispitanika koji imaju neutralno ili nezadovoljno mišljenje o socijalnim aspektima upravljanja plažama.

100 odgovora

Grafikon 23 Socijalni faktori na plažama

Izvor 36 Istraživanje autorice

Kod pitanja o najvažnijim socijalnim faktorima prilikom posjete plažama, ispitanici su imali mogućnost višestrukog odgovora. Iz grafikona je vidljivo da je najveći broj ispitanika (57%) izdvojilo razinu gužve kao ključan faktor. Također, atmosfera i opuštena atmosfera na plažama su važni za 54% ispitanika. Zatim, slijedi ponuda aktivnosti za posjetitelje svih dobnih skupina, koju je istaknulo 29% ispitanika. Na kraju su prilike za druženje i socijalizaciju (21%) te prisutnost obitelji i djece (17%). Ovi rezultati naglašavaju važnost ravnoteže između gužve, atmosfere i dostupnih aktivnosti kako bi se zadovoljile potrebe različitih skupina posjetitelja.

Hipoteza 5 je opovrgnuta na temelju rezultata istraživanja. Rezultati pokazuju da je lokalno stanovništvo ocijenilo trenutno zadovoljstvo socijalnim aspektima upravljanja plažama kao neutralno. Među socijalnim faktorima na plažama najvažniji su: razina gužve, atmosfera i opuštena atmosfera te ponuda aktivnosti za posjetitelje svih dobnih skupina. Ograničenje broja posjetitelja na plažama lokalno stanovništvo ne smatra to važnim, odnosno nije bitno.

Provedeno istraživanje jasno pokazuje da socijalni faktori poput razine gužve i atmosfere igraju ključnu ulogu u iskustvu posjetitelja plaža. Međutim, iako su očekivanja bila da će ti faktori negativno utjecati na zadovoljstvo, rezultati sugeriraju neutralno stajalište lokalnog stanovništva. Oni nisu izražavali značajno nezadovoljstvo, već su pokazali da su uglavnom zadovoljni ili indiferentni prema trenutnom stanju. Posebno je zanimljivo da se ograničenje broja posjetitelja na plažama ne doživljava kao ključno za kvalitetu iskustva. Umjesto toga, veći naglasak stavlja se na

raznoliku ponudu aktivnosti koja može zadovoljiti potrebe svih dobnih skupina, čime se dodatno doprinosi ukupnom zadovoljstvu posjetitelja.

8. ZAKLJUČAK

Plaže postaju sve atraktivnije i značajniji izvor prihoda širom svijeta, s naglaskom na iskorištavanje njihovih potencijala u rekreacijskom i ekonomskom smislu. U Hrvatskoj se upravljanje plažama za gospodarsko korištenje provodi putem dodjeljivanja koncesija i dozvola na pomorskom dobru koji su uređeni Zakonom o pomorskom dobru i morskim lukama te Zakonom o koncesijama. Koncesija omogućuje djelomično ili potpuno isključivanje dijela pomorskog dobra iz opće uporabe, dodjeljujući ga za posebnu uporabu ili gospodarsko iskorištavanje pravnim ili fizičkim osobama. Dozvola na pomorskom dobru ne isključuje dijelove pomorskog dobra iz opće uporabe. Zbog složenosti, koncesije se izdaju od strane regionalne samouprave, tj. županije na rok od 5 do 99 godina, a dozvole na pomorskom dobru na 2 do 5 godina od strane općina i/ili gradova.

Upravljanje plažama Poreča predstavlja složen i višeslojan proces koji uključuje ravnotežu između interesa turista i lokalnog stanovništva s ciljem očuvanja prirodnih resursa. Ovaj rad analizirao je različite aspekte upravljanja s posebnim naglaskom na percepciju i zadovoljstvo lokalnog stanovništva. Plaže koje dominiraju u Poreču su uređene šljunčane plaže, što je dobar pokazatelj jer plaža je dostupna svim posjetiteljima pod jednakim uvjetima.

Na temelju dobivenih rezultata istraživanja, predlažu se sljedeće smjernice za poboljšanje upravljanja plažama Poreča:

- **Veće uključivanje lokalne zajednice:** aktivnije uključivanje lokalnog stanovništva u procese planiranja i odlučivanja, ključno je za postizanje održivog i zadovoljavajućeg upravljanja plažama.
- **Očuvanje prirodnih resursa:** stalno održavanje visokih standarda čistoće i očuvanja prirodnih resursa važno je za dugoročno zadovoljstvo svih korisnika plaža.
- **Poboljšanje infrastrukture:** razvoj infrastrukture koja će omogućiti lakšu pristupačnost plažama za osobe sa smanjenom pokretljivošću.

- **Razvoj tematizacije plaža:** različite teme plaža mogu privući raznoliku publiku, uključujući obitelji, sportaše, ljubitelje prirode, itd. Time bi se povećao broj posjetitelja te mogu značajno doprinijeti prepoznatljivosti destinacije.

Učinkovito upravljanje plažama Poreča zahtjeva uravnotežen pristup koji uzima u obzir potrebe kako turista, tako i lokalnog stanovništva. Većim integriranjem lokalne zajednice u procese upravljanja plažama može se postići sklad među potrebama svih zainteresiranih strana. Time bi se osigurala dugoročna održivost i kvaliteta života u Poreču. Ovaj rad doprinosi boljem razumijevanju dinamike upravljanja plažama te pruža smjernice za održivi razvoj obalnog područja Poreča.

9. Popis literature

Knjige:

1. Brščić, Kristina, Dropulić Ružić, Marinela, Poljuha, Danijela, i sur., *Plaže – proizvod turističkog odredišta, Stavovi i zadovoljstvo korisnika plaža u Istarskoj županiji*, Institut za poljoprivredu i turizam i Upravni odjel za turizam, Istarska županija, Poreč, 2016.
2. Green, David i Payne, Jeffrey, *Marine and Coastal Resource Management- Principles and Practices*, Routledge, Abigdon, 2017.
3. Institut za turizam. *Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji: Finalna inačica. Zagreb: Institut za turizam, 2015.*, https://www.istra-istria.hr/fileadmin/dokumenti/turizam/150918_Regionalni_program.pdf (pristupljeno: 30.5.2024.)
4. Marković, Marina, Micallef, Anton, Povh, D., Williams, Allan, *Održivo upravljanje plažama u Hrvatskoj- smjernice i prioritetne akcije*, Program Ujedinjenih naroda za razvoj, Zagreb, 2010.
5. Perkovac, Željko, *Turizam i geoprostor Poreštine*, IKD Juraj Dobrila, Pazin, 1993.

Zakoni:

1. Pravilnik o načinu, uvjetima i visini naknada za izdavanje koncesijskih odobrenja, Narodne novine, 1996., br. 51. https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/1996_06_51_966.html (pristupljeno: 01.04.2024.)
2. Zakon o koncesijama, Narodne novine, 2023., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2012_12_143_3027.html (pristupljeno: 19.3.2024.)
3. Zakon o pomorskom dobru i morskim lukama, Narodne novine, 2023., br. 83., https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2023_07_83_1293.html (pristupljeno: 19.3.2024.)

Članci:

1. Bolanča, Dragan, „Koncesijska odobrenja na pomorskom dobru-de lege lata i de lege ferenda,“ *Pomorski zbornik* 38, br.1 (2000): 159-170. <https://core.ac.uk/download/pdf/14423992.pdf> (pristupljeno: 20.3.2024.)

2. Favro, Srećko i Kovačić, Mirjana, „Social and economic forms of beach managing in Croatia“, *WIT Transactions on Ecology and the Environment*, vol 169.(2013.): 91.-102.
3. Hlača, Vinko i Nakić, Jakob, „Zaštita pomorskog dobra u Republici Hrvatskoj“, *PPP god.49* (2010.): 493.-529.
4. Koboević, Žarko, Milošević-Pujo, Branka, Kurtela, Željko, „Održivi razvoj i integrirano upravljanje obalnim područjem – procesi uspješne zaštite obalnog mora“, *Naše more* 59, br.3-4 (2012.): 176.-188.
5. Kovačić, Mirjana i Zekić, Astrid, „Some Issues Referring to the Management of Beaches at the Local Level - Case Study of Croatia“, *Transaction on Maritime Science*, 2018.): str.71.-75.
6. Kovačić, Mirjana i Komać, Ante, „The issues of beach management in Croatia, with emphasis on Zadar county“, *Naše more* 58, br.5-6 (2011.): 244-255.
7. Kovačić, Mirjana, Silveira, Luis i Kerčević, Srđan, „Comparative analysis of managing beaches as a recreational resource in Croatia and Portugal“, *Scientific Journal of Maritime Research*, br. 34, (2020.): 405-416.
8. Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, *Nacionalni program upravljanja i uređenja morskih plaža*, 2014. Zagreb: Ministarstvo turizma Republike Hrvatske, 2014. https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/150205_AP_Nacionalni_program_plazze.pdf (pristupljeno: 20.5.2024.)
9. Perinić Lewis, Ana i Adžija, Maja, „Globalna i lokalna plaža na primjeru dubrovačkih gradskih plaža i plažnih kultura“ *Stud. ethno. Croat.*, vol. 27 (2015.): 415–447.
10. Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama u Istarskoj županiji, Institut za turizam, Zagreb, 2015. https://www.istra-istria.hr/fileadmin/dokumenti/turizam/150918_Regionalni_program.pdf (pristupljeno: 11.2.2024.)
11. Rudež, Zrinka i Knego, Jurica, Regionalni program uređenja i upravljanja morskim plažama Zadarske županije, *Zbornik Sveučilišta u Dubrovniku* (2015.): str. 185.-207.
12. Staničić, Frane i Bogović, Maja, „Koncesije na pomorskom dobru – odnos Zakona o koncesijama i Zakona o pomorskom dobru i morskim lukama“, *Pravni vjesnik*, br.1 (2017.): 73-103.

Internet stranice:

1. Ministarstvo gospodarstva, *Integralno upravljanje obalnim područjem IUOP*, <https://mingo.gov.hr/integralno-upravljanje-obalnim-podrucjem-iuop/1439> (pristupljeno: 15.6.2024.)
2. Pomorsko dobro, *Plava zastava*, <https://www.pomorskodobro.com/plava-zastava/> (pristupljeno: 26.03.2024.)
3. Pomorsko dobro, *Upravljanje plažama u Hrvatskoj- pitanja i dileme*, <https://www.pomorskodobro.com/fokus-kovacic/> (pristupljeno: 01.03.2024.)
4. Spasimo Biševo, *Upravljanje razvojem u obalnom području Hrvatske*, <https://spasimobisevo.org/upravljanje-razvojem-u-obalnom-podrucju-hrvatske/> (pristupljeno: 24.02.2024.)
5. Turistička zajednica grada Poreča, *Dolasci i noćenja turista*, <https://www.myporec.com/hr/o-nama/statistike> (pristupljeno: 20.12.2023.)
6. Turistička zajednica grada Poreča, *Plaže u Poreču*, <https://www.myporec.com/hr/otkrijte-porec/plaze/plaze-u-porecu?page=2> (pristupljeno: 22.01.2024.)

Popis ilustracija

Tablice

Tablica 1 Podjela plaža prema BARE tehnici.....	6
Tablica 2 Dolasci i noćenja turista u Poreču po zemljama u 2023. godini	30
Tablica 3 Dolasci i noćenja turista u Poreču po zemljama porijekla 01.01.2022.-31.12.2022.....	30
Tablica 4 Popis plaža u destinaciji Poreč.....	35
Tablica 5 Plaže s tematizacijom	42

Grafikoni

Grafikon 1 Dob ispitanika	45
Grafikon 2 Spol ispitanika	46
Grafikon 3 Stupanj obrazovanja	46
Grafikon 4 Stav prema upravljanju plažama Poreča	47
Grafikon 5 Najproblematici ili najmanje zadovoljavajući aspekti upravljanja plažama	48
Grafikon 6 Potrebe i preferencije za upravljanje plažama	48
Grafikon 7 Tipovi tematizacija koje preferiraju	49
Grafikon 8 Stupnjevi zadovoljstva plaža.....	49
Grafikon 9 Sveukupno zadovoljstvo plažama.....	50
Grafikon 10 Obilježja plaža	51
Grafikon 11 Plaže pod koncesijama	51
Grafikon 12 Korištenje dostupnih sadržaja na plažama.....	52
Grafikon 13 Usmjerenost plaža na zadovoljenje potreba turista	53
Grafikon 14 Pristupačnost cijena za domaće stanovništvo	53
Grafikon 15 Potreba za prilagođavanjem politike upravljanja plažama	54
Grafikon 16 Opće zadovoljstvo prirodnim obilježjima plaža u Poreču.....	55
Grafikon 17 Prirodne karakteristike plaža.....	55
Grafikon 18 Važnost biološke raznolikosti.....	56
Grafikon 19 Uključenost lokalnog stanovništva u proces upravljanja	57
Grafikon 20 Stavovi o većem sudjelovanju lokalnog stanovništva u upravljanju plaža	58
Grafikon 21 Koristi većeg uključivanja lokalnog stanovništva	58
Grafikon 22 Trenutno zadovoljstvo u socijalnim aspektima upravljanja plažama	59
Grafikon 23 Socijalni faktori na plažama.....	60

Slike

Slika 1 Plaža hotela Parentium.....	7
Slika 2 Gradsko kupalište.....	8
Slika 3 Sastavnice istarske gastronomije	25
Slika 4 Biciklizam.....	26
Slika 5 Aquacolors Poreč	28
Slika 6 Unutrašnjost Eufrazijeve bazilike	33

Slika 7 PL obrazac 1	40
Slika 8 PL obrazac 2.....	41